

Dur.033-1.2026

KPZiS

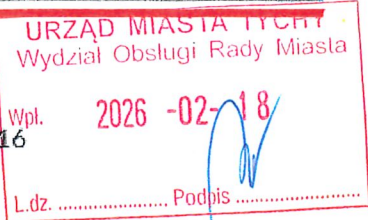
19/2/26 Wojciech Czarnota

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny w Tychach

PZ.9011.3.2.2026

Tychy, dnia 2026-02-16

Wojciech Czarnota

Przewodniczący Rady Miasta Tychy

al. Niepodległości 49

43-100 Tychy

Zgodnie z Ustawą z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, przesyłam
w załączeniu „Ocenę stanu bezpieczeństwa sanitarnego miasta Tychy za 2025 rok”.

Teresa Winczura

Zastępca Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego

2026-02-16

/dokument podpisany elektronicznie/

Otrzymują:

1. Adresat
2. aa

CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI

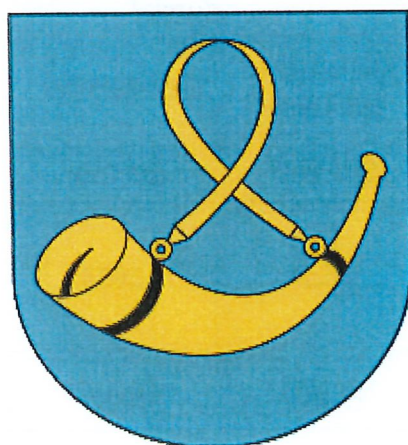

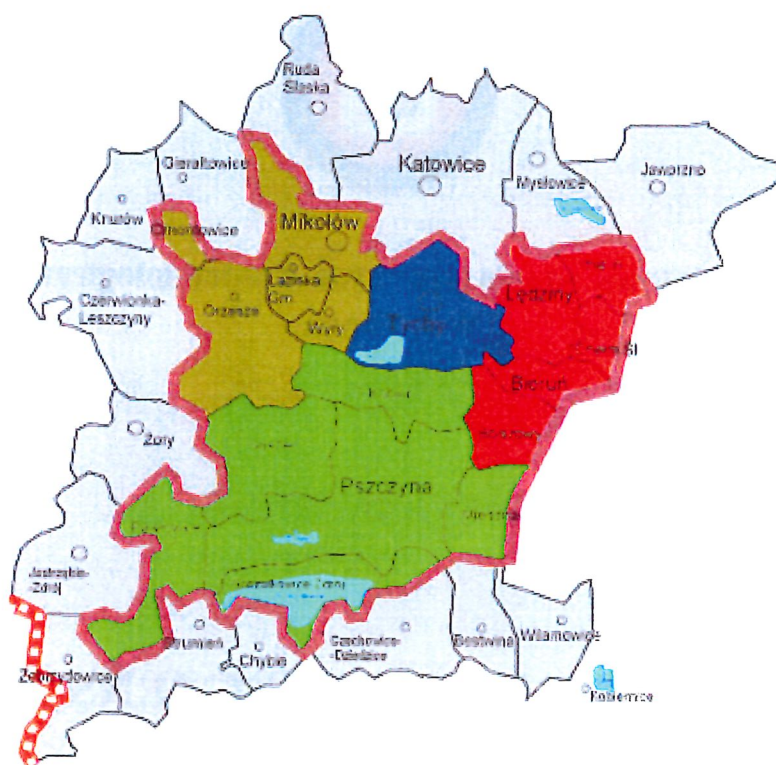
Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Tychach
ul. Budowlanych 131| 43-100 Tychy
+48 32 227-62-15
adres e-mail: psse.tychy@sanepid.gov.pl
adres e-Doręczeń: AE:PL-55153-88269-SARVG-16

**Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
w Tychach**

**OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA
SANITARNEGO POWIATU
TYSKIEGO GRODZKIEGO
w 2025 roku**

Dane	Powiat				Razem powiaty
	miasto Tychy	bieruńsko-lędziński	mikołowski	pszczyński	
Obszar	82 km ²	158 km ²	233 km ²	471 km ²	944 km ²
Liczba obiektów nadzorowanych	3020	1156	2034	2487	8697
Liczba ludności	120 518	59 321	100026	110 656	390 521

Spis treści:

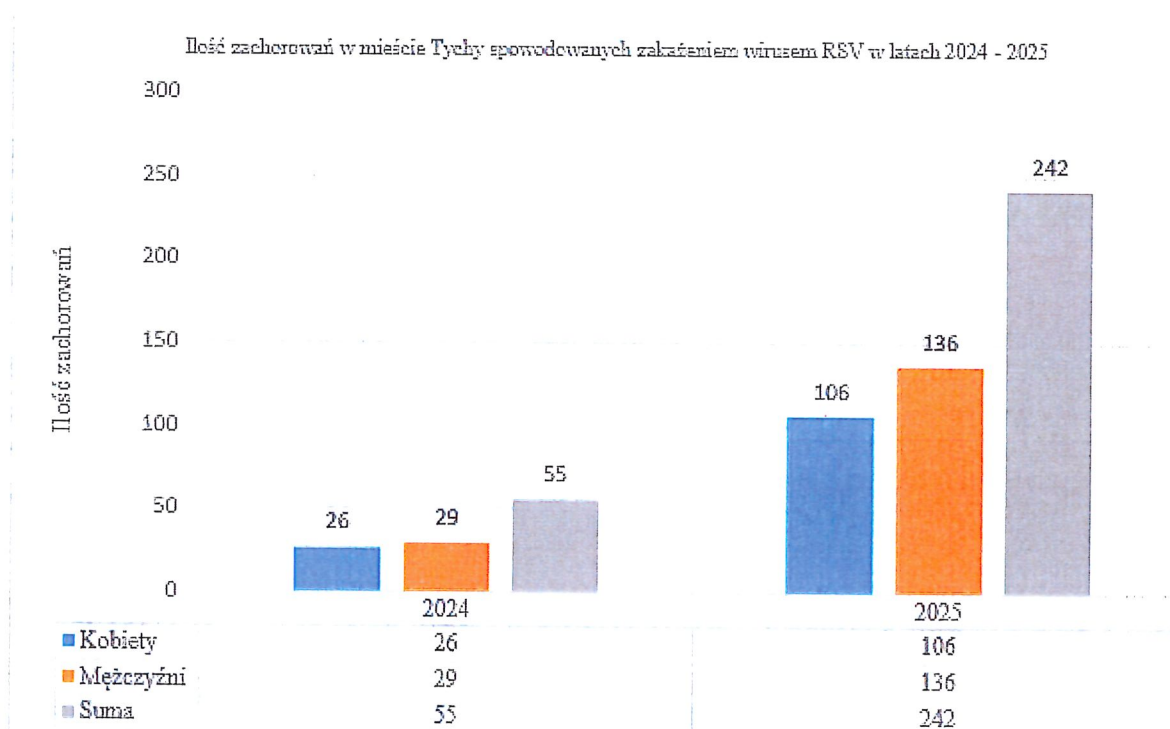
1.	OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W POWIECIE TYSKIM GRODZKIM	4
2.	STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ	10
3.	OCENA STANU SANITARNEGO URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO	22
4.	ODDZIAŁ LABORATORYJNY	35
5.	OCENA WARUNKÓW ZDROWOTNYCH ŚRODOWISKA PRACY, PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN ORAZ PRZESTRZEGANIA ZAKAZU WYTWARZANIA I WPROWADZANIA DO OBROTU ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH	39
6.	OCENA STANU SANITARNEGO PLACÓWEK DLA DZIECI I MŁODZIEŻY	41
7.	ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	46
8.	DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – ZDROWOTNA	48

I. OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W MIEŚCIE TYCHY

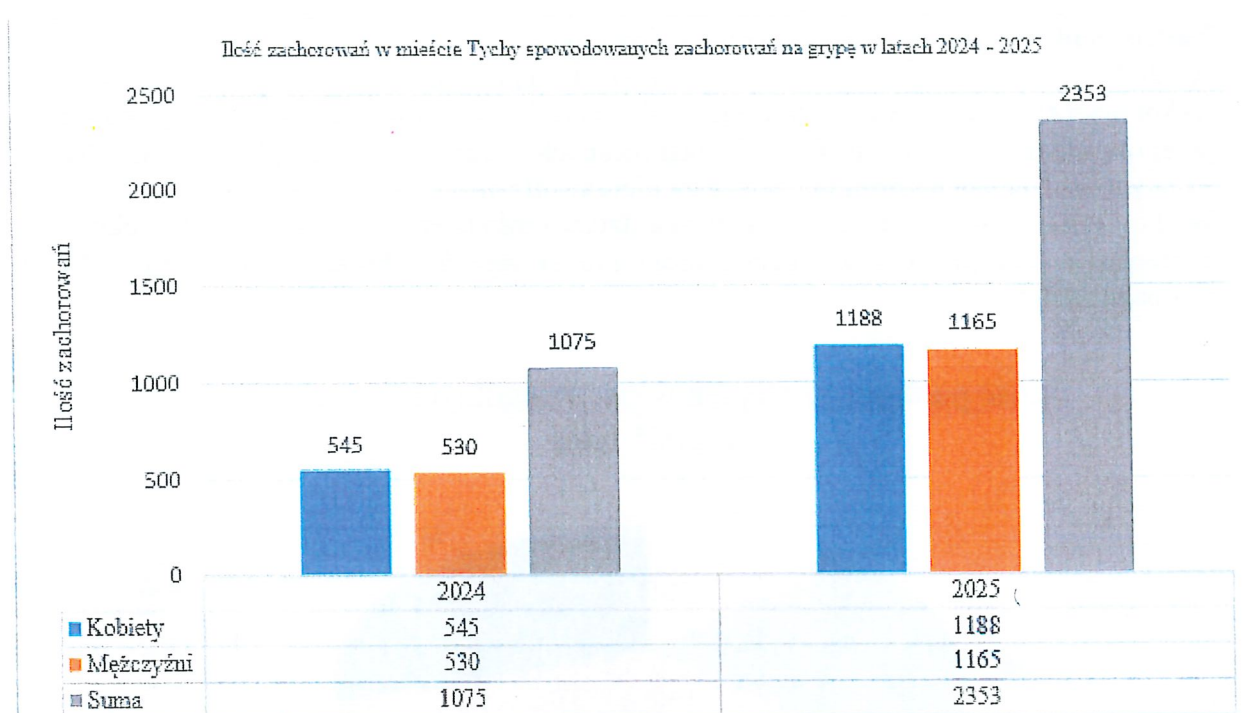
Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych

W 2025 r. wykazano w meldunkach epidemiologicznych 5120 przypadków chorób zakaźnych, co stanowiło 26,81% ogólnej liczby wykazanych chorób zakaźnych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach z powiatów objętych nadzorem. W porównaniu do 2024 r. wzrosła liczba zgłoszonych chorób zakaźnych, co głównie spowodowane było zwiększeniem liczby zachorowań na grypę oraz zakażeń wirusem RSV. W sposób ciągły monitorowane były zgłoszenia zakażeń oraz podejrzeń i zachorowań na choroby zakaźne. W każdym przypadku wymagającym wdrożenia działań mających na celu zapobieganie rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej lub obowiązku monitorowania jej przebiegu, przeprowadzano wywiady epidemiologiczne oraz obejmowano nadzorem epidemiologicznym osoby z bliskiego otoczenia z chorym.

Ogółem w 2025 r. wykazano 242 zakażenia wirusem RSV (wykres nr 1), co stanowiło 4,7% wszystkich zarejestrowanych chorób w powiecie (zapadalność na 100 tys. ludności wynosiła 199) oraz 2353 zachorowań na grypę (wykres nr 2), co stanowiło 46,0% wszystkich zarejestrowanych chorób w powiecie. Zapadalność ogółem na choroby zakaźne w powiecie wynosiła 4215 na 100 tys. ludności.

Wykres nr 1. Ilość zachorowań w mieście Tychy spowodowanych zakażeniem wirusem RSV w latach 2024 - 2025

Wykres nr 2. Ilość zachorowań w mieście Tychy spowodowanych zachorowaniem na grype w latach 2024 - 2025

Choroby dające objawy ze strony układu pokarmowego w 2025 r. stanowiły 9,7% wszystkich wykazanych chorób z miasta Tychy, wśród nich można wyróżnić między innymi: 14 zatruc pokarmowych wywołanych pałeczkami *Salmonella*, 87 bakteryjnych zakażeń jelitowych wywołanych przez *Clostridium difficile*, 31 wirusowych zakażeń jelitowych wywołanych przez rotawirusy oraz 30 innych określonych (w tym spowodowanych adenowirusami), 330 biegunek i zapaleń żołądkowo jelitowych BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (w tym 98 u dzieci do lat 2). Choroby szerzące się drogą bezpośredniego kontaktu z chorym stanowiły 8,5% wszystkich wykazanych chorób z miasta Tychy, w tym wykazano 44 płonice, 380 osp wietrznych oraz 13 zakażeń wywołanych przez *Streptococcus pneumoniae*.

Na uwagę zasługują wirusowe zapalenia wątroby szerzące się przez naruszenie ciągłości tkanek m.in. błon śluzowych lub skóry, kontakt z krwią nosiciela lub osoby chorej. Stwierdzono 17 nowych zachorowań wywołanych wirusem zapalenia wątroby typu B oraz 9 wywołanych wirusem zapaleniem wątroby typu C. Zarejestrowano 47 nowych nosicieli antygenu HBs i 57 nosicieli HCV. Ponadto wystąpiło 8 zachorowań na lambliozę, 3 na wirusowe zapalenie wątroby typu A oraz pojedyncze zachorowania na listeriozę oraz ostre porażenie wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat.

Z badań bakteriologicznych w kierunku pałeczek *Salmonella* i *Shigella* prób pobranych od osób chorych, ozdrowieńców po przebytej chorobie, osób ze styczności z chorym wykryto 9 nowych nosicieli.

Odnotowano wzrost zachorowań na Chorobę z Lyme (Boreliozę) w 2025 r. w powiecie wykazano 164 przypadki zachorowania, w porównaniu do roku poprzedniego zachorowania wzrosły o 15,4%.

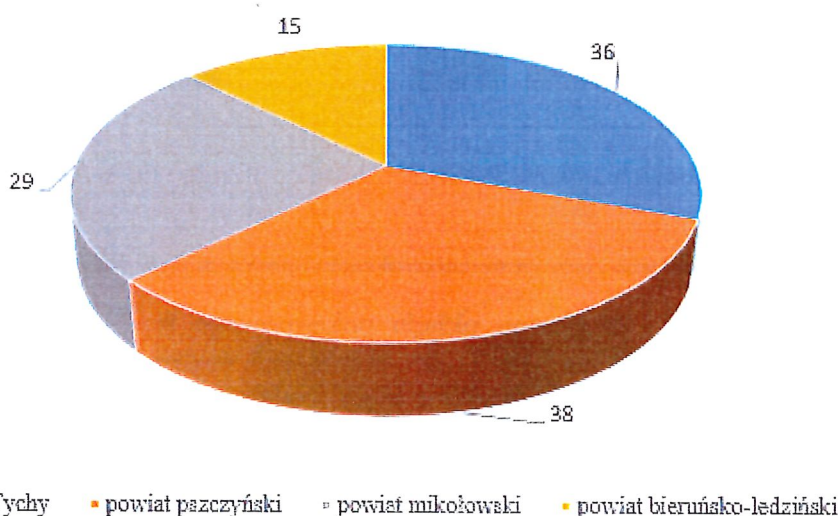
W mieście Tychy w 2025 r. zarejestrowano 11 ognisk epidemicznych (9 ognisk zakażeń szpitalnych i 1 pozaszpitalne). W każdym przypadku wdrożono działania przeciwepidemiczne. Przyczyną wystąpienia 5 ognisk epidemicznych był wirus SARS-CoV-2, 3 ognisk *Klebsiella pneumoniae* KPC, 1 ogniska Grypa i 1 ognisko *Clostridioides difficile* (ogniska wystąpiły w zakładach leczniczych wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne-szpitalne). Poza ogniskami szpitalnymi w mieście Tychy wystąpiło jedno ognisko domowe wywołane przez pałeczki *Salmonella*.

Nadzór nad wykonawstwem szczepień ochronnych

W 2025 r. na terenie miasta Tychy objętych nadzorem było 36 punktów szczepień wykonujących szczepienia ochronne. W ramach nadzoru nad realizacją szczepień przeprowadzono 55 kontroli (27 planowanych oraz 28 ponadplanowych). Żadna z przeprowadzonych kontroli nie wykazała nieprawidłowości.

Według stanu na dzień 31.12.2025 r. liczba dzieci i młodzieży do ukończenia 19 roku życia podlegająca szczepieniom w ramach programu szczepień ochronnych w mieście Tychy wynosiła 24375.

Ilość punktów szczepień w poszczególnych powiatach w 2025 roku

Wykres nr 3. Ilość punktów szczepień w poszczególnych powiatach w 2025 roku

W 2025 r. zarejestrowano 44 zgłoszenia niepożądanych odczynów poszczepiennych. Biorąc pod uwagę miejsce (powiat), w którym było wykonane szczepienie, najwięcej odczynów wystąpiło po szczepieniach wykonanych w placówkach mieszczących się na terenie miasta Tychy- 24, powiatu pszczyńskiego- 14, następnie 4 powiatu mikołowskiego i 2 powiatu bieruńsko-lędzkiego (tabela nr 1).

Nazwa powiatu	Liczba NOP razem	NOP łagodny	NOP poważny
miasto Tychy	24	23	1
powiat pszczyński	14	14	-
powiat mikołowski	4	4	-
powiat bieruńsko-lędzki	2	2	-
Razem	44	43	1

Tabela nr 1. Występowanie NOP w 2025 roku w powiatach objętych nadzorem przez PPIŚ

W ramach nadzoru nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych oraz dokumentacją szczepień prowadzono szereg działań, między innymi:

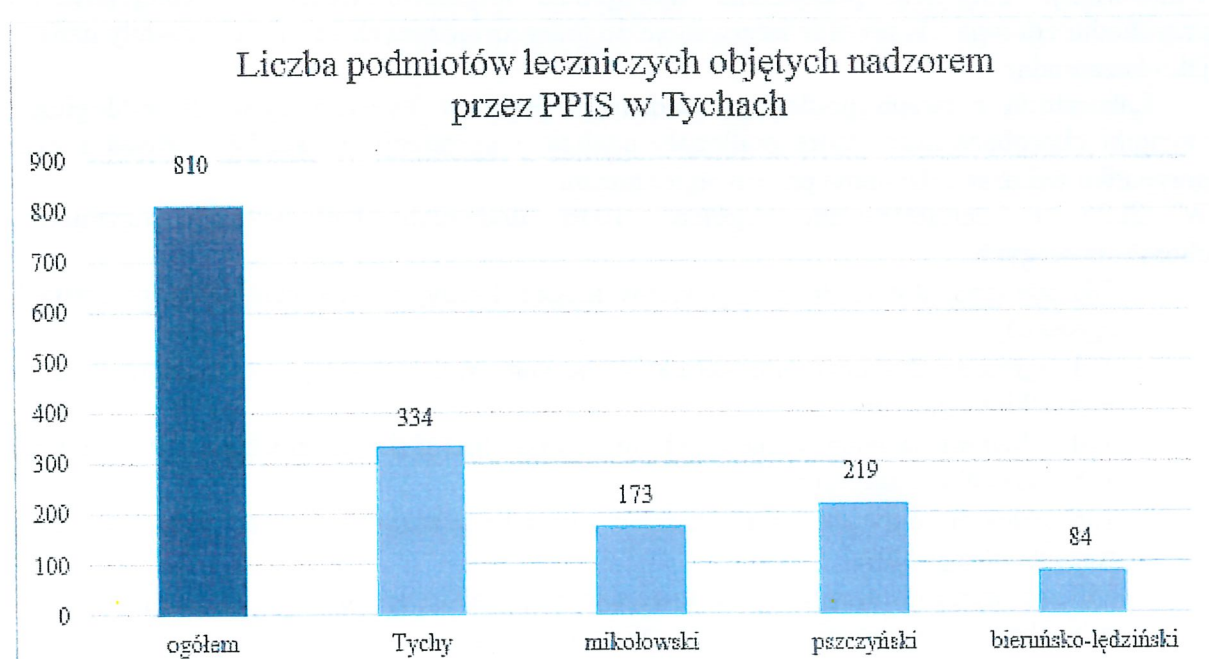
- przeprowadzono kontrole planowane w zakresie realizacji szczepień ochronnych, w tym: kontrole rozwiązań organizacyjnych dotyczących przechowywania preparatów szczepionkowych, nadzoru nad dystrybucją, działań podejmowanych wobec osób

wykazanych w „Raporcie o przypadkach niewykonania obowiązkowych szczepień ochronnych”.

- przeprowadzono 28 kontroli ponadplanowych w tym 1 kontrolę instruktażową dla nowego punktu szczepień oraz 27 kontroli, których przedmiotem była ocena realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych u osób, które nie ukończyły 19 roku życia, na podstawie weryfikacji kart uodpornienia i elektronicznych kart szczepień. Dane osób zawarte w kartach były weryfikowane w oparciu o deklarację wyboru świadczeniodawcy udzielającego świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej oraz dokumentację medyczną,
- udzielano poradnictwa w zakresie obowiązkowych i zalecanych szczepień ochronnych,
- prowadzono nadzór nad poprawnością i terminowością sprawozdawczości z realizacji szczepień ochronnych, w tym racjonalnego gospodarowania preparatami szczepionkowymi, właściwą dokumentacją wykonanych szczepień ochronnych obowiązkowych jak i zalecanych,
- nadzorowano terminową zgłaszalność niepożądanych odczynów poszczepiennych,
- podejmowano i kontynuowano działania w zakresie egzekucji administracyjnej wobec opiekunów prawnych dzieci podlegających obowiązkowym szczepieniom ochronnym,
- kontynuowano dystrybucję preparatów szczepionkowych w ramach powszechnego programu szczepień przeciwko HPV,
- kontynuowano dystrybucję preparatów szczepionkowych przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi w ramach szczepień zalecanych dla kobiet ciężarnych.

Ocena podmiotów leczniczych

Sekcja Epidemiologii na dzień 31.12.2025 r. obejmowała nadzorem 810 podmiotów leczniczych, z czego w mieście Tychy- 334, co stanowi 41,23% ogólnej liczby nadzorowanych podmiotów (wykres 4). W grupie nadzorowanych podmiotów leczniczych znajdują się podmioty realizujące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne- 7, ambulatoryjne świadczenia zdrowotne- 157 oraz praktyki zawodowe lekarzy, dentystów i pielęgniarek- 170 (tabela nr 2). Stacjonarne i całodobowe świadczenia medyczne w mieście Tychy realizowane były przez 6 szpitali, w tym 3 szpitale jednodniowe oraz 1 zakład realizujący inne całodobowe świadczenia zdrowotne.

Wykres nr 4. Liczba podmiotów leczniczych objętych nadzorem przez PPIS w Tychach

Lp.	Rodzaj obiektów realizujących świadczenia zdrowotne w mieście Tychy w 2025 r. będących pod nadzorem PPIS w Tychach	Ilość
1	stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne (szpitale, zakłady rehabilitacji leczniczej, inne)	7
2	ambulatoryjne świadczenia zdrowotne	157
3	praktyki zawodowe (lekarzy, dentystów, pielęgniarek)	170
4	Ogółem	334

Tabela nr 2. Rodzaj obiektów realizujących świadczenia zdrowotne w mieście Tychy w 2025 r. będących pod nadzorem PPIS w Tychach

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 168 kontroli: 119 planowych, 49 ponadplanowych w tym 10 obiektów niebędących zakładami leczniczymi. Kontrole ponadplanowe dotyczyły m.in. oceny realizacji szczepień ochronnych, w tym zgodności wykonywania szczepień ze schematem określonym w przepisach prawa, podejrzeń występowania insektów w lokalach mieszkalnych, nieprzestrzegania procedur zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych w punkcie pobrań, wystąpienia ognisk epidemicznych wywołanych przez: *Klebsiella pneumoniae* KPC, *Clostridioides difficile*, *Salmonella enteritidis* oraz grypę typu A.

Wydano 4 decyzje administracyjne, które dotyczyły odsunięcia od pracy w związku z dodatnim wynikiem badania potwierdzającego rozpoznanie biologicznego czynnika chorobotwórczego *Salmonella* spp.

W 2025 r. rozpatrzono 5 wniosków, 3 z nich dotyczyły uciążliwości w związku z występowaniem insektów (pluskiew) w lokalach mieszkalnych, 1 dotyczył podejrzenia nieprzestrzegania procedur zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych w punkcie pobrań, 1 dotyczył obiektu prowadzącego działalność gospodarczą- paramedyczną. Z 5 wniosków 1 został zakwalifikowany jako zasadny.

W 2025 r. zostało zarejestrowanych 6 interwencji: 5 interwencji dotyczyło uciążliwości dla ludzi w związku z występowaniem insektów (pluskiew) w lokalach mieszkalnych; 1 interwencja dotyczyła podejrzenia wystąpienia nieprawidłowości w funkcjonowaniu przychodni zdrowia. Wszystkie interwencje po przeprowadzonych kontrolach zostały uznane jako bezzasadne.

Laboratoria z terenu podległego nadzorowi PPIS w Tychach zgłaszały biologiczne czynniki chorobotwórcze, które podlegały analizie i rejestracji. W każdym uzasadnionym przypadku wdrażano działania przeciwepidemiczne.

W 2025 r. zarejestrowano ogółem 1036 dodatnich biologicznych czynników chorobotwórczych:

- 381 zgłoszeń dotyczyło mieszkańców miasta Tychy, co stanowiło 37% wszystkich zgłoszeń;
- 101 zgłoszeń dotyczyło mieszkańców powiatu mikołowskiego, co stanowiło 10% wszystkich zgłoszeń;
- 124 zgłoszenia dotyczyły mieszkańców powiatu bieruńsko-lędzińskiego, co stanowiło 12% wszystkich zgłoszeń;
- 186 zgłoszeń dotyczyło mieszkańców powiatu pszczyńskiego, co stanowiło 18% wszystkich zgłoszeń;
- 233 zgłoszenia dotyczyły osób mieszkających poza terenem nadzorowanym przez PPIS w Tychach, co stanowiło 22% wszystkich zgłoszeń;

- 11 zgłoszeń dotyczyło osób bez określonego miejsca zamieszkania, co stanowiło 1% wszystkich zgłoszeń.

W analizowanym okresie największy procent dodatnich biologicznych czynników chorobotwórczych stanowiły: *Klebsiella pneumoniae* (22,49%), *Clostridioides difficile* (20,08%), grypa (11,20%), (tabela nr 3, wykres nr 5).

Biologiczny czynnik chorobotwórczy	Liczba zgłoszeń	% wszystkich zgłoszeń
<i>Clostridioides difficile</i>	208	20,08%
<i>Klebsiella pneumoniae</i>	233	22,49%
<i>Salmonella</i>	84	8,11%
Grypa	116	11,20%
SARS-CoV-2	68	6,56%
HCV	74	7,14%
<i>Borellia Burgdorferi</i>	53	5,12%
HBV	83	8,01%
<i>Streptococcus</i> grupy A (<i>pyogenes</i>)	2	0,19%
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	48	4,63%
<i>Mycobacterium Tuberculosis</i>	0	0,00%
<i>Haemophilus influenzae</i>	12	1,16%
<i>Clostridium perfringens</i>	11	1,06%
<i>Escherichia coli</i>	12	1,16%
<i>Giardia lamblia</i>	2	0,19%
HAV	6	0,58%
<i>Neisseria meningitidis</i>	2	0,19%
<i>Legionella</i>	1	0,10%
<i>Listeria monocytogenes</i>	3	0,29%
RSV	13	1,25%
<i>Citrobacter freundii</i>	0	0,00%
<i>Enterobacter cloacae</i>	4	0,39%
HIV	0	0,00%
<i>Klebsiella oxytoca</i>	0	0,00%
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	1	0,10%
RAZEM	1036	100 %

Tabela nr 3. Biologiczne czynniki chorobotwórcze zgłoszone w roku 2025 przez laboratoria z terenu podległego nadzorowi PPIS w Tychach

Wykres nr 5. Liczba biologicznych czynników chorobotwórczych zgłoszonych w roku 2025 przez laboratoria z terenu podległego nadzorowi PPIŚ w Tychach

Wnioski

W roku 2025 wzrosła liczba zgłoszonych chorób zakaźnych o 24,76 % w porównaniu do roku 2024, co było w szczególności spowodowane wzrostem liczby zachorowań na grypę oraz zakażeń wirusem RSV. Sprawowany nadzór w zakresie zapobiegania powstawania i rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych, w tym podejmowane działania przeciwepidemiczne skutecznie przyczyniły się do ograniczenia rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych wśród mieszkańców miasta Tychy.

W celu ochrony zdrowia publicznego konieczne jest kontynuowanie zadań dotyczących nadzoru nad zakładami leczniczymi z uwzględnieniem stosowanych procedur zapobiegających rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych oraz wzmocnienie działań nad realizacją obowiązkowych szczepień ochronnych i działań prowadzonych wobec osób, u których nie są one zrealizowane z powodów niemedycznych.

2. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ

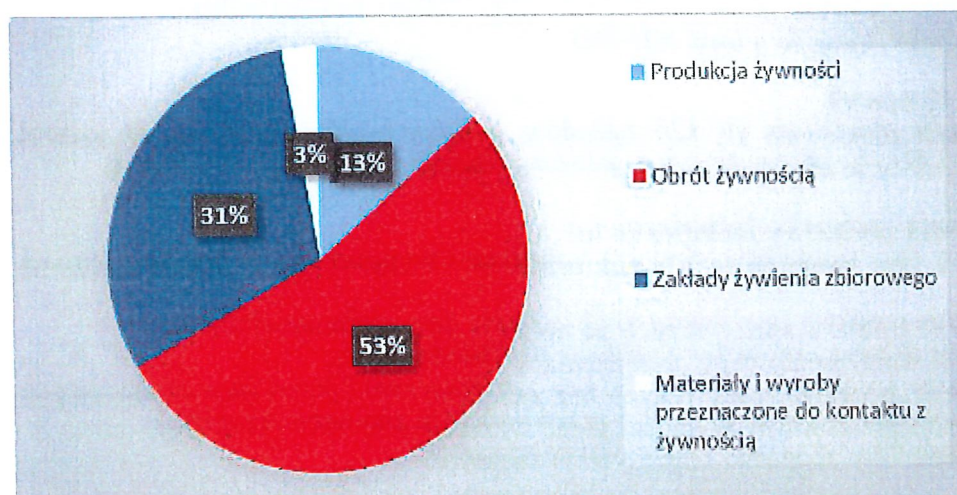
Prawo żywnościowe ma za zadanie zapewnienie wysokiego poziomu ochrony zdrowia i życia ludzi. Żywność, materiały i wyroby do kontaktu z żywnością znajdujące się w obrocie nie mogą być niebezpieczne, co oznacza, że czynniki, które mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia człowieka w nich nie występują lub występują w dopuszczalnej, bezpiecznej ilości. Zapewnienie bezpiecznej żywności wymaga szeregu działań podejmowanych w sposób skoordynowany i zintegrowany.

W tym celu wdrożono szereg norm prawnych w zakresie kontroli higieny żywności obowiązujących zarówno rolników, producentów, przetwórców i sprzedawców. Wszystkie te przepisy mają zapewnić spełnienie zasady „od pola do stołu”, czyli gwarantować bezpieczeństwo produktów żywnościowych, na każdym etapie łańcucha produkcji i dystrybucji. Podmioty prowadzące przedsiębiorstwa spożywcze uzyskują, utrzymują i przedstawiają dowody potwierdzające bezpieczeństwo żywności. Oferowana w obrocie żywność, poza aspektami bezpieczeństwa, powinna także umożliwiać realizację celów żywieniowych. Takie cele, to nie tylko zapewnienie energii i składników odżywczych pokrywających zapotrzebowanie organizmu, lecz także wspieranie prozdrowotnego modelu życia, poprzez zapewnienie dostępu do produktów o korzystnym profilu dla zdrowia.

Nadzór nad produkcją i obrotem żywnością, materiałami do kontaktu z żywnością opiera się na dwóch systemach kontroli: zewnętrznej, która jest niezależna od podmiotu, sprawowana przez organy urzędowej kontroli żywności oraz wewnętrznej, prowadzonej w zakładzie, bazującej na Dobrej Praktyce Higienicznej, Dobrej Praktyce Produkcyjnej i zasadach systemu HACCP, realizowanych w celu zapewnienia zgodności produktów z wymogami prawa, właściwymi dla charakteru działalności prowadzonej przez podmioty. W ramach urzędowej kontroli żywności działania kontrolne prowadzone są z częstotliwością przyjętą na dany rok zgodnie z wytycznymi do planowania opracowanymi przez Głównego Inspektora Sanitarnego, w oparciu o analizę stanu higieniczno-sanitarnego zakładów z ubiegłych lat, z uwzględnieniem kategorii ryzyka ustalonej na podstawie arkusza oceny zakładów.

Charakterystyka nadzorowanych zakładów na terenie 4 powiatów

W 2025 r. nadzorowano 4573 zakłady usytuowane na terenie 4 powiatów, z czego na terenie powiatu tyskiego grodzkiego 1568 zakładów. Znaczna liczba zakładów zlokalizowana jest na terenach wiejskich i na peryferiach miast. Najliczniejszą grupę stanowią zakłady obrotu żywnością, zakłady żywienia zbiorowego oraz obiekty produkcji żywności, powyższe przedstawia wykres nr 6.

Wykres nr 6. Odsetek zakładów na rynku spożywczym ujętych w rejestrze w 2025 r. wg rodzaju działalności

Na terenie nadzorowanym działają obiekty nowoczesne o wysokim standardzie, spełniające wymagania sanitarno-techniczne. Funkcjonują również zakłady usytuowane w starym budownictwie, co wiąże się z ograniczonymi możliwościami ich modernizacji.

We wszystkich obiektach objętych nadzorem przeprowadzono 1404 kontrole urzędowe, w tym 16 kontroli w wytwórniach i miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

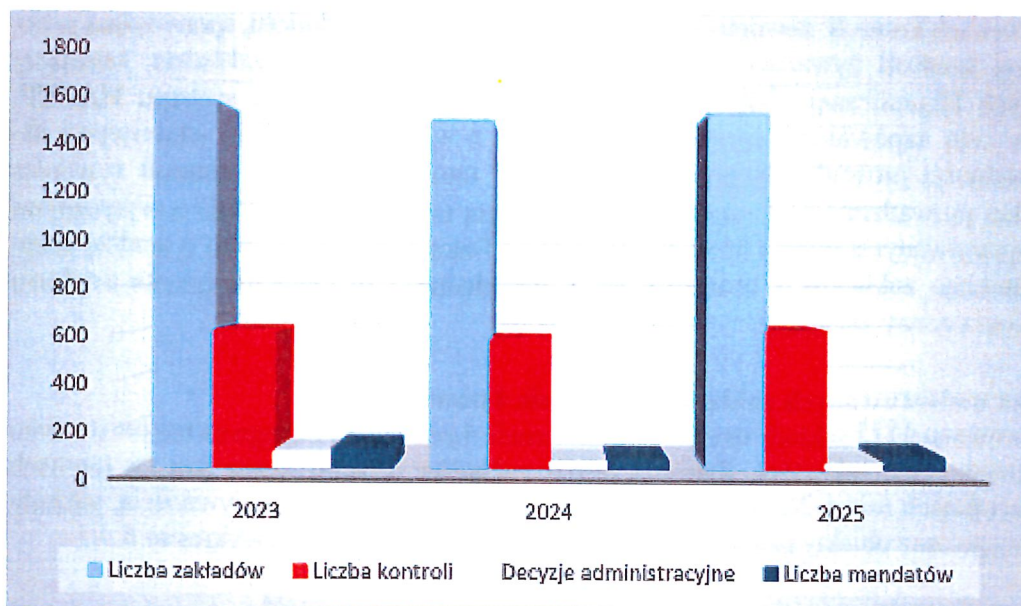
Wydano 65 decyzji administracyjnych, z czego 54 stanowią decyzje nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, 1 dotycząca unieruchomienia zakładu, 10 decyzji zmieniających termin wykonania nakazu. Ponadto wydano 294 decyzji związanych z zatwierdzeniem zakładów.

Nałożono 107 mandatów karnych na łączną kwotę 30 300 zł.

W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych ogółem 617 próbek, w tym 582 próbek żywności, 10 próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, 25 próbek zmiotków i wytrzępek z koszyków.

Ogólna ocena stanu sanitarnego zakładów żywieniowych i żywnościowych na terenie powiatu tyskiego grodzkiego

W 2025 r. w ewidencji znajdowało się 1568 zakładów. We wszystkich zakładach objętych nadzorem przeprowadzono 611 kontroli urzędowych. Wydano 28 decyzji administracyjnych nakazujących. Nałożono 54 mandaty karne na kwotę 15 300 zł (wykres nr 7).

Wykres nr 7. Działania kontrolne i represyjne w latach 2023–2025

Zakłady produkcji żywności

W 2025 r. w ewidencji znajdowało się 126 zakładów, w których przeprowadzono 46 kontroli sanitarnych. Wydano 2 decyzje administracyjne, nałożono 3 mandaty karne na kwotę 700 zł.

Najczęstsze uchybienia sanitarno-techniczne to:

- nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny urządzeń i wyposażenia w pomieszczeniach zakładu;
- magazynowanie środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości;
- brak segregacji asortymentowej w urządzeniach chłodniczych;
- przechowywanie środków spożywczych bez zabezpieczenia przed zanieczyszczeniem (brak zabezpieczenia gotowej żywności przed wtórnym zanieczyszczeniem);
- obecność szkodników zbożowo-mącznych w zakładzie.

Rodzaje zakładów produkcji żywności	Liczba zakładów
Wytwórnice lodów	7
Automaty do lodów	2
Wytwórnice tłuszczów roślinnych i mieszanin tłuszczów zwierzęcych	0
Piekarnie	14
Ciastkarnie	14
Przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe	1
Browary, słodownie i rozlewnie piwa	2
Wytwórnice napojów bezalkoholowych	0
Wytwórnice napojów alkoholowych, w tym wytwórnice win	1
Wytwórnice naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródłanych i stołowych	0
Zakłady garmazeryjne	4
Zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego	0
Wytwórnice makaronów	0
Wytwórnice wyrobów cukierniczych	4
Wytwórnice koncentratów spożywczych	1
Wytwórnice octu, majonezu i musztardy	0
Wytwórnice chrupków, chipsów i prażynek	0
Wytwórnice suplementów diety	0

Wytwórnice żywności dla określonych grup	0
Wytwórnice substancji dodatkowych i rozpuszczalników ekstrakcyjnych	1
Wytwórnice aromatów	0
Cukrownie	0
Producenci pierwotni	6
Rolniczy handel detaliczny	0
Dostawcy bezpośredni	1
Producenci pierwotni i rolniczy handel detaliczny	0
Producenci pierwotni i dostawcy bezpośredni	21
Producenci pierwotni i rolniczy handel detaliczny, dostawcy bezpośredni	5
Producenci kielków	0
Producenci żywności w warunkach domowych	34
Inne wytwórnice żywności	8
Razem	126

Tabela nr 4. Rodzaje i liczba zakładów produkcji żywności.

Zakłady Obrotu Żywnością

W 2025 r. w ewidencji znajdowały się 872 zakłady, w których przeprowadzono 317 kontroli urzędowych. Wydano 10 decyzji administracyjnych, w tym 1 decyzję unieruchomienia zakładu, w związku z obecnością żywych i martwych gryzoni oraz śladów ich bytowania. Za stwierdzone nieprawidłowości sanitarno-porządkowe nałożono 24 mandaty karne na kwotę 6900 zł.

Najczęstsze uchybienia sanitarno-techniczne to:

- nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny powierzchni ścian, sufitów, podłóg, urządzeń, wyposażenia w pomieszczeniach zakładu;
- nieprawidłowe warunki przechowywania środków spożywczych: w urządzeniach chłodniczych brak ciągłości łańcucha chłodniczego;
- wykorzystywanie pomieszczeń niezgodnie z przeznaczeniem;
- brak odpowiednich zabezpieczeń pomieszczeń przed szkodnikami stwierdzono m.in. obecność żywych i martwych gryzoni oraz ślady ich bytowania, obecność żywych i martwych much w pomieszczeniu kuchennym;
- niewłaściwe gromadzenie odpadów;
- obecność szkodników zbożowo-mącznych w zakładzie;
- magazynowanie środków spożywczych bezpośrednio na posadzce;
- brak dostępu do umywalk do mycia rąk oraz stanowisk gospodarczo-porządkowych;
- sprzedaż środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia oraz daty minimalnej trwałości;
- wprowadzanie do obrotu po raz pierwszy na terytorium RP suplementów diety bez powiadomienia Głównego Inspektora Sanitarnego;
- prowadzenie działalności w zakresie niezgodnym z decyzją o zatwierdzeniu zakładu.

Rodzaje zakładów obrotu żywnością	Liczba zakładów
Sklepy spożywcze, w tym hipermarkety	435
Kioski	70
Apteki	43
Magazyny hurtowe, w tym suplementów diety	55
Obiekty ruchome i tymczasowe	46
Środki transportu	57
Importerzy środków spożywczych	0

Eksporterzy środków spożywczych	0
Inne zakłady/obiekty obrotu żywnością	166
Razem	872

Tabela nr 5. Rodzaje i liczba zakładów obrotu żywnością

Zakłady Żywienia Zbiorowego (żywienie otwarte, mała gastronomia, żywienie zamknięte, zakłady usług cateringowych)

W 2025 r. w ewidencji znajdowało się 508 zakładów, w których przeprowadzono 238 kontroli urzędowych. Wydano 16 decyzji administracyjnych, nałożono 25 mandatów karnych na kwotę 7 100 zł.

Najczęstsze uchybienia sanitarno-techniczne to:

- nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny powierzchni ścian, sufitów, podłóg, urządzeń, wyposażenia w pomieszczeniach zakładu;
- brak wystarczającej ilości punktów wodnych w pomieszczeniach zakładu;
- brak skutecznej wentylacji w pomieszczeniu kuchennym zakładu;
- nieprawidłowe warunki przechowywania środków spożywczych: brak segregacji asortymentowej środków spożywczych, brak zachowania ciągłości łańcucha chłodniczego, brak monitorowania temperatury w urządzeniach chłodniczych i mroźniczych, przechowywanie żywności niezgodnie z zaleceniami producenta;
- przechowywanie nieopakowanych środków spożywczych w pojemnikach nieprzeznaczonych do kontaktu z żywnością;
- transportowanie żywności w niedozwolonym opakowaniu, wykorzystywanym niezgodnie z przeznaczeniem;
- brak ciepłej wody przy umywalce do mycia rąk;
- wykorzystywanie pomieszczeń niezgodnie z ich przeznaczeniem;
- brak zabezpieczenia wyrobu gotowego przed wtórnym zanieczyszczeniem;
- brak środków do higienicznego mycia i suszenia rąk przy umywalkach;
- prowadzenie działalności w zakresie niezgodnym z decyzją o zatwierdzeniu zakładu;
- brak informacji o alergenach w oferowanych potrawach;
- wykorzystywanie do produkcji środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia/ dacie minimalnej trwałości;
- magazynowanie środków spożywczych bezpośrednio na posadzce;
- brak odpowiednich zabezpieczeń przed szkodnikami;
- brak odpowiedniej odzieży ochronnej pracowników przy produkcji żywności;
- obecność szkodników zbożowo-mącznych w zakładzie;
- przechowywanie w urządzeniu zamrażalniczym nieoznakowanych środków spożywczych.

Rodzaje zakładów żywienia zbiorowego	Liczba zakładów
Zakłady żywienia zbiorowego otwartego	140
Zakłady małej gastronomii	187
Stołówki pracownicze	9
Bufety przy zakładach pracy	5
Stołówki w domach wczasowych	0
Bloki żywienia w szpitalach	3
Kuchnie niemowlęce	0
Bloki żywienia w sanatoriach i prewentoriach	0
Bloki żywienia w domach opieki społecznej	12

Stołówki w żłobkach i domach małego dziecka	22
Stołówki szkolne	31
Stołówki w bursach i internatach	0
Stołówki na koloniach/półkoloniach/obozach/zimowiskach	0
Stołówki w przedszkolach	63
Stołówki w domach dziecka i młodzieży	0
Stołówki studenckie	0
Stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych	5
Inne zakłady żywienia	22
Zakłady usług cateringowych	9
Razem	508

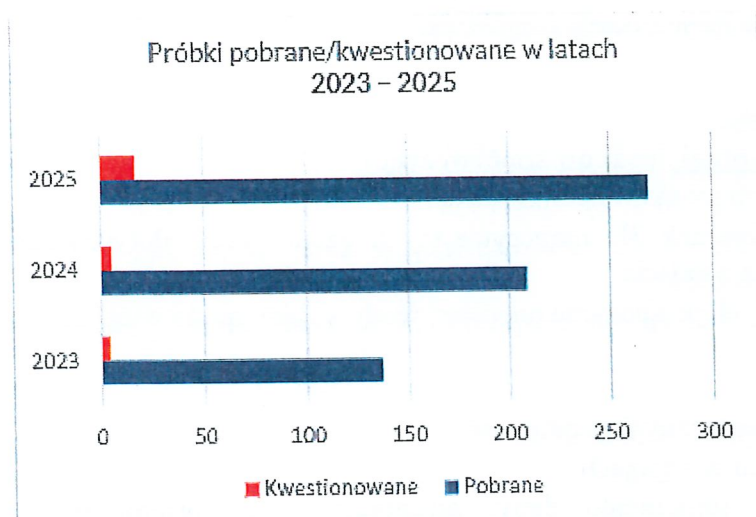
Tabela nr 6. Rodzaje i liczba zakładów żywienia zbiorowego

Zakłady produkujące i wprowadzające do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością

Nadzorem objęto 62 wytwórnie i miejsca obrotu materiałami oraz wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. W tej grupie zakładów przeprowadzono 10 kontroli. W związku z prowadzeniem działalności bez złożonego wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS nałożono 2 mandaty karne na kwotę 600 zł.

Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W 2025 r. na terenie powiatu tyskiego pobrano do badań laboratoryjnych 269 próbek środków spożywczych, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością oraz zmiotków i wytrzepeków z koszyków, z których kwestionowano 17 próbek (wykres nr 8).

Wykres nr 8. Próbki pobrane/kwestionowane w latach 2023-2025

Przyczyny kwestionowania próbek:

- pod względem zanieczyszczeń mikrobiologicznych: zdyskwalifikowano 4 próbki z uwagi na obecność bakterii *Campylobacter* w podrobach z drobiu oraz 9 próbek z uwagi na obecność bakterii *Salmonella Infantis* w mięsie drobiowym;
- pod względem migracji pierwszorzędowych amin aromatycznych: kwestionowano 1 próbkę z uwagi na migrację pierwszorzędowych amin aromatycznych w wyrobie przeznaczonym do kontaktu z żywnością: łyżka z tworzywa sztucznego do podawania dań;

- pod względem zanieczyszczeń biologicznych: zdyskwalifikowano 3 próbki ze względu na obecność szkodników zbożowo-mącznych w zmiotkach i wytrząpkach z koszyczków do rozrostu i garowania ciasta.

W związku z kwestionowaną łyżką z tworzywa sztucznego z uwagi na migrację pierwszorzędowych amin aromatycznych dokonano zgłoszenia do systemu RASFF, które było zaklasyfikowane jako powiadomienie alarmowe.

Wnioski i interwencje

Rozpatrzono 36 wniosków oraz interwencji, przeprowadzono 29 kontroli, 9 wniosków okazało się zasadnych, a bezzasadnych 27.

Nałożono 13 mandatów karnych na kwotę 4100 zł.

Wydano 3 decyzje administracyjne z rygorem natychmiastowej wykonalności oraz 1 decyzję uinieruchomienia zakładu dotyczącą stwierdzenia w sali sprzedażowej dużej ilości żywych i martwych gryzoni oraz mysich kałów.

Decyzje z rygorem natychmiastowej wykonalności dotyczyły:

- nieprawidłowego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń zakładu;
- stwierdzenia śladów obecności i bytowania gryzoni;
- zapewnienia dostępu do punktów wodnych;
- wykorzystywania pomieszczeń zakładu niezgodnie z wydaną decyzją o zatwierdzeniu.

Wnioski i interwencje		
rok	Liczba zgłoszonych wniosków	Liczba mandatów karnych/kwota
2023	27	11/2900
2024	27	7/1900
2025	36	13/4100

Tabela nr 7. Liczba zgłoszonych wniosków/ interwencji/ mandatów karnych/kwota

Wnioski oraz interwencje dotyczyły:

niewłaściwej jakości zdrowotnej środków spożywczych:

- sprzedaży przeterminowanych środków spożywczych;
- wprowadzania do obrotu foremek 3D nieposiadających oznakowania dotyczącego dopuszczenia do kontaktu z żywnością;
- objawów żołądkowo-jelitowych po spożyciu napojów, wody, lizaka, metki wieprzowo-wołowej cebulowej;
- sprzedaży zepsutego mięsa;
- niewłaściwych cech organoleptycznych produktów;
- obecności ciała obcego, pleśni w napojach;
- nieprawidłowej prezentacji suplementu diety, niezgodnej z przepisami prawa żywnościowego;
- obecności szkodników w cukierkach.

niewłaściwych warunków higieniczno-sanitarnych:

- braku porządku i czystości na zakładzie;
- nieprzestrzegania standardów higienicznych i bezpieczeństwa żywności w żłobku;
- obecności gryzoni i śladów ich bytowania w pomieszczeniach zakładu;
- braku orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników;
- prowadzenia działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie zakładu i o wpis do rejestru zakładów;
- braku prawidłowej higieny personelu;
- nieprzestrzegania procedur GMP/GHP;

- brudnych i niesprawnych urządzeń chłodniczych w złym stanie technicznym;
- nieprawidłowego stanu sanitarno-technicznego zakładu.

Nadzór nad importem/eksportem w powiecie tyskim grodzkim nadzorowanym przez PPIS w Tychach

Eksport: w związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności wykonano 4 kontrole, sprawdzono 23 partie żywności przeznaczonej na eksport, wydano 4 świadectwa jakości zdrowotnej.

Łączna kwota odprowadzona do budżetu państwa z tytułu nadzoru nad importem i eksportem to 731 zł.

Powiadomienia typu RASFF na terenie 4 powiatów nadzorowanych przez PPIS w Tychach

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF) to system przekazywania informacji między urzędami ds. kontroli żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W przypadku zidentyfikowania jakiegokolwiek zagrożenia zdrowia konsumentów umożliwia on sprawne i szybkie przekazywanie informacji, które są oceniane i jeżeli istnieje zagrożenie zdrowia konsumentów podejmowane są działania określone procedurami.

W 2025 roku otrzymano 101 powiadomień: alarmowych, informacyjnych, o niezgodności oraz typu news w ramach systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych RASFF.

Przyczynami dla których dany produkt został zgłoszony do systemu RASFF było m.in.:

- obecność parametrów mikrobiologicznych w następujących produktach: suplementy diety, mięso drobiowe, herbatki ziołowe, suszona bazylia, woda źródłana, kabanosy, preparaty do początkowego żywienia niemowląt;
- pozostałości leku weterynaryjnego w mięsie wieprzowym;
- obecność środków owadobójczych w przyprawie;
- obecność składników alergennych w wyrobach cukierniczych i ciastkarskich, przyprawach w proszku, chrupkach kukurydzianych;
- zawartość niedozwolonych barwników w kandyzowanych owocach;
- zawartość niedozwolonych substancji oraz składnika nowej żywności, w suplementach diety, herbacie;
- przekroczenie migracji związków chemicznych z wyrobów do kontaktu z żywnością;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu mikotoksyn w rodzynkach, mące, orzechach, płatkach kukurydzianych;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w sproszkowanym jarmużu;
- przekroczenie najwyższych dopuszczalnych poziomów sumy alkaloidów w produktach żywnościowych tj.: przyprawy, herbaty ziołowe, pyłek kwiatowy;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu metali ciężkich w suplementach diety, mięsie drobiowym, przetworach warzywnych, konserwach owocowych;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu cyjanków w lnieniu złotym ziarno;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydów w herbacie, przetworach owocowych, mrożonych owocach, przyprawach, warzywach, owocach;
- obecność pleśni w orzechach;
- obecność ciała obcego w wyrobach czekoladowych, mieszance do zup i sosów oraz konserwach rybnych;
- brak informacji dotyczącej napromieniania w suplementach diety;

- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu substancji dodatkowych w wyrobach ciastkarskich, sosach;
- przekroczenie zawartości zanieczyszczeń chemicznych w chipsach;
- wtórna fermentacja w napojach alkoholowych;
- bombaż opakowań środków spożywczych;
- nieprawidłowe cechy organoleptyczne rodzynek.

Ponadto w związku z pobranymi do badań laboratoryjnych próbkami, w których stwierdzono przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A w rodzynekach sułańskich, przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu amin aromatycznych w łyżce z tworzywa sztucznego do podawania dań oraz stwierdzenie obecności bakterii *Salmonella Infantis* w mięsie z uda z kurczaka oraz sznyclach z fileta z piersi kurczaka, dokonano 5 zgłoszeń do systemu RASFF na przestrzeni roku, które były zaklasyfikowane jako powiadomienia informacyjne (2), powiadomienie alarmowe (1), powiadomienia informacyjne w celu zwrócenia uwagi (2).

Kategorie produktów	Powiadomienie alarmowe	Powiadomienie informacyjne	Powiadomienie typu NEWS	Powiadomienie o niezgodności	Powiadomienie o fałszowaniu
Mięso i przetwory mięsne	3	12	0	1	0
Przetwory zbożowo - mączne	1	5	0	0	0
Wyroby cukiernicze i ciastkarskie	1	4	0	0	0
Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	3	3	0	1	0
Suplementy diety	1	14		2	0
Inne (herbaty, przyprawy, warzywa, przetwory i produkty owocowe i warzywne, grzyby, orzechy, napoje alkoholowe, wody, przetwory rybne, ziarna roślin oleistych, substancje dodatkowe, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia)	11	33	1	5	0
RAZEM	20	71	1	9	0

Tabela nr 8. Kategorie produktów

Akcje i działania dodatkowe

1) Jednostki systemu oświaty

W roku 2025 przeprowadzono 21 kontroli w stołówkach i wydawalniach szkolnych, 45 kontroli w stołówkach i wydawalniach przedszkolnych oraz 7 kontroli w sklepikach/bufetach szkolnych. Łącznie 54 kontrole (12 w placówkach szkolnych, 37 w placówkach przedszkolnych, 5 w sklepikach/bufetach szkolnych) dotyczyły także spełnienia wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. (Dz. U. 2016 poz. 1154) w sprawie grupy środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom, młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach, w tym 19 jadłospisów dekadowych z placówek przedszkolnych oceniono również z zastosowaniem kalkulatora dietetycznego Aliant. Wykonano 49 ocen teoretycznych jadłospisu dekadowego z zastosowaniem listy wspomagającej w (12 w placówkach szkolnych i 37 placówkach przedszkolnych).

Z uwagi na stwierdzone nieprawidłowości w stołówkach i wydawalniach szkolnych wydano 2 decyzje administracyjne dotyczące:

- doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-technicznego ścian i sufitów we wszystkich pomieszczeniach żywnościowych zakładu, z uwagi na zawilgocenie, widoczny rozrost czarnej pleśni, zagrzybienie, plamy po zalaniu, odpadająca i łuszcząca się farbę oraz pęknięcia w glazurze ściiennej;
- doprowadzenia do należytego stanu technicznego posadzek we wszystkich pomieszczeniach żywnościowych zakładu, z uwagi na pęknięcia i ubytki w glazurze;
- doprowadzenia do należytego stanu technicznego blatu w okienku zdawczym naczyń stołowych;
- doprowadzenia do należytego stanu technicznego mebli.

W związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w stołówkach i wydawalniach przedszkolnych wydano 3 decyzje administracyjne dotyczące:

- doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-technicznego ścian i sufitów w pomieszczeniach kuchennych zakładu, z uwagi na zawilgocenie i widoczny rozrost czarnej pleśni;
- zapewnienia prawidłowego mycia warzyw, owoców i jaj w pomieszczeniu obróbki wstępnej, z uwagi na likwidację punktu wodnego w pomieszczeniu;
- doprowadzenia do należytego stanu technicznego mebli kuchennych w pomieszczeniu kuchennym oraz w pomieszczeniu zmywalni naczyń stołowych, z uwagi na uszkodzenia i oznaki zalania;
- zapewnienia prawidłowego zabezpieczenia zakładu przed dostępem owadów, z uwagi na dużą ilość żywych much w pomieszczeniu kuchennym.

Za nieprawidłowości sanitarno-porządkowe nałożono 3 mandaty na kwotę 600 zł.

2) Nadzór nad jakością tłuszczów stosowanych do smażenia

W związku z planem poboru próbek do badań żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu tłuszczów przeznaczonych do smażenia pod kątem zawartości związków polarynych przeprowadzono 2 kontrole, które nie wykazały nieprawidłowości.

3) Akcja „Mklik Próchniczek”

W ramach kontynuowania akcji wytypowano 2 zakłady, w których pobrano 4 próbki zmiotków oraz wytrzępeków do badań laboratoryjnych w kierunku obecności szkodników i ich pozostałości.

W związku ze stwierdzeniem w badanych próbkach obecności szkodników zbożowo-mącznych, wydano 2 decyzje administracyjne z terminem natychmiastowej wykonalności nakazujące przeprowadzenie dezynsekcji pomieszczeń zakładu i sprzętu. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 1 mandat karny na kwotę 200 zł.

4) Nadzór nad żywnością prozdrowotną (suplementy diety, nowa żywność, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, środki spożywcze wzbogacane witaminami i składnikami mineralnymi)

W 2025 roku w związku z prowadzonym nadzorem nad żywnością prozdrowotną przeprowadzono 6 kontrole podmiotów wprowadzających do obrotu suplementy diety: w tym 4 kontrole stron internetowych, 1 w sklepie wraz ze sprzedażą przez Internet, 1 w magazynie hurtowym. Nałożono 2 mandaty karne na kwotę 1000 zł w związku z niedopełnieniem obowiązku powiadomienia Głównego Inspektora Sanitarnego o wprowadzeniu lub zamiarze wprowadzenia po raz pierwszy do obrotu suplementu diety.

5) Ocena sposobu żywienia

Oceną sposobu żywienia objęto 74 zakłady żywienia zbiorowego (40 przedszkoli, 18 szkół podstawowych, 13 żłobków, 3 szpitale) z kuchnią własną lub z posiłkami dostarczonymi przez

firmy cateringowe. Teoretycznie z wykorzystaniem listy wspomagającej ocenę żywienia, przeanalizowano 54 próbki zestawień dekadowych w tym m.in. w 19 przedszkolach i 2 żłobkach z dodatkowym zastosowaniem kalkulatora dietetycznego Aliant. W analizowanych jadłospisach dekadowych najczęstsze nieprawidłowości polegały na braku lub zbyt małych porcjach produktów mlecznych i jego przetworów, odpowiedniej ilości porcji ryb oraz porcji produktu warzywo/owoc, który powinien być podany przy każdym posiłku.

Analizując sposób żywienia dzieci w wieku do lat 3 stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- podawanie zbyt małych porcji warzyw/owoców lub całkowity brak produktów z tej grupy w posiłkach w 2 placówkach;
- niezapewnienie odpowiednich porcji ryb w 2 placówkach;
- za małą ilość porcji produktów z grupy mleko i przetwory mleczne w 2 placówkach;
- podawanie produktów wysoko przetworzonych (np. sera topionego) w 1 placówce.

Dla jadłospisów dekadowych z placówek żłobkowych ocenianych z zastosowaniem kalkulatora dietetycznego Aliant stwierdzono:

- niewłaściwe zbilansowanie posiłków pod względem doboru produktów z niektórych grup środków spożywczych oraz wartości odżywczej (w szczególności zbyt dużej ilości białka) w 2 przypadkach;
- niezapewnienie średniego zapotrzebowania na wapń w 1 przypadku;
- za wysoki udział soli i sodu w stosunku do zalecanych norm w 2 placówkach.

Analizując sposób żywienia dzieci i młodzieży stwierdzono nieprawidłowości:

- mniejsze od zalecanego wykorzystanie produktów z grupy mleko i przetwory mleczne w 22 placówkach przedszkolnych i 5 placówkach szkolnych;
- niezastosowanie się do obowiązku podawania w dekadzie dwóch porcji ryby w 14 placówkach przedszkolnych i 7 placówkach szkolnych;
- w 19 placówkach przedszkolnych i 9 placówkach szkolnych podawanie zbyt małej ilości warzyw i owoców zarówno uwagi na wielkość porcji, jak również całkowite pominięcie ich w serwowanych posiłkach.

Dla jadłospisów dekadowych z placówek przedszkolnych ocenianych z zastosowaniem kalkulatora dietetycznego Aliant stwierdzono:

- niewłaściwe zbilansowanie posiłków pod względem doboru produktów, z niektórych grup środków spożywczych oraz wartości odżywczej (w szczególności zbyt dużej ilości białka w 18 przypadkach oraz nieprawidłowej ilości tłuszczu w 1 przypadku);
- niezapewnienie średniego zapotrzebowania na wapń w 16 przypadkach, na żelazo w 7 przypadkach.

Analizując oddane do oceny teoretycznej jadłospisy dekadowe, przekazano dyrektorom zalecenia podnoszenia kwalifikacji personelu odpowiedzialnego za planowanie żywienia oraz wskazano ścieżki dostępu do materiałów edukacyjnych. W odpowiedzi uzyskano informacje, dotyczące podjętych działań naprawczych.

6) Akcja Lato

W związku z akcją oceną objęto: automaty do lodów, zakłady żywienia zbiorowego otwartego, zakłady małej gastronomii, zlokalizowane przy trasach turystycznych. Przeprowadzono ogółem 10 kontroli w sezonie letnim, w tym: 2 kontrole w automatach do lodów, 8 kontroli w zakładach żywienia zbiorowego otwartego. Nałożono 3 mandaty karne na kwotę 900 zł. Wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą. Pobrano do badań 10 próbek żywności w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych. Żadna z próbek nie była kwestionowana.

Główne stwierdzone uchybienia sanitarno-porządkowe to:

- brak porządku i czystości w zakładzie: brudne urządzenia produkcyjne, chłodnicze, sprzęt produkcyjny, zakurzone lampy wiszące nad stanowiskami produkcyjnymi;
- brak segregacji w urządzeniach chłodniczych.

Ponadto w okresie wzmożonego ruchu turystycznego przeprowadzono 9 kontroli w związku z oceną warunków przechowywania wód butelkowanych oraz dokonano oceny znakowania 14 naturalnych wód mineralnych pod kątem zgodności z przepisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 31 marca 2011r. w sprawie naturalnych wód mineralnych, wód źródlanych i wód stołowych. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

7) Foremki 3D

W 2025 r. na terenie działania PPIS w Tychach zmonitorowano strony internetowe pod kątem produkcji (druk metodą 3 D) i oferowania do sprzedaży wyrobów do kontaktu z żywnością. W wyniku przeprowadzonych działań stwierdzono w 1 przypadku w powiecie tyskim oferowanie do sprzedaży za pośrednictwem stron internetowych foremek i wykrawaczy do ciast i ciasteczek produkowanych w warunkach domowych na drukarkach 3D, bez złożonego wniosku o wpis zakładu do rejestru zakładów podlegających PPIS w Tychach oraz nieposiadających potwierdzenia bezpieczeństwa zdrowotnego dla materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. W związku z ww. nieprawidłowościami osobę odpowiedzialną ukarano mandatem karnym w wysokości 500 zł. Strona zakończyła prowadzenie działalności w powyższym zakresie.

8) Bezpieczne lody i gastronomia

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Tychach w 2025 roku przeprowadziła akcję własną pod nazwą „Bezpieczne lody i gastronomia” w okresie od 1 maja do 31 sierpnia, której celem była ocena stanu sanitarno-porządkowego automatów do lodów, wytwórni lodów oraz punktów gastronomicznych, w tym ruchomych i tymczasowych.

W ramach nadzoru sanitarnego przeprowadzono 35 kontroli sanitarnych, w tym: 6 w wytwórniach lodów, 2 automatów do lodów, 4 w obiektach ruchomych i tymczasowych, 21 w punktach gastronomicznych, 2 w zakładach ruchomych i tymczasowych. Nałożono 5 mandatów karnych na kwotę 1300 zł za nieprawidłowy stan sanitarno-porządkowy.

9) Kuchnie orientalne

W związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w kuchni orientalnej w Tychach, zaplanowano w roku 2025 akcję własną dotyczącą kontroli w zakładach prowadzących działalność w podobnym zakresie. Przeprowadzono 12 kontroli na terenie miasta Tychy, nałożono 6 mandatów karnych na kwotę 2100 zł.

Wydano 4 decyzje administracyjne, w tym 2 z rygorem natychmiastowej wykonalności.

Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną

- Przeprowadzono 1 wspólną kontrolę sanitarną w zakładzie będącym pod wspólnym nadzorem z organami IW.
- Udzielano sobie wzajemnej pomocy merytorycznej z zakresu obowiązujących przepisów prawnych oraz udostępniano niezbędne w wykonywanej pracy akty prawne/procedury/instrukcje.
- Przekazywano informacje dotyczące naruszeń w zakładach nadzorowanych zgodnie z właściwością rzeczową i miejscową.
- Wzajemnie przekazywano informacje o wynikach badań środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego oraz listy zakładów, które oprócz środków spożywczych produkują również materiał paszowy dla zwierząt.

Wnioski

Stan higieniczno-sanitarny ogółu zakładów pozostających pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2025 r. na terenie powiatu tyskiego grodzkiego nie uległ istotnej zmianie.

Pojawiające się zagrożenia w obszarze bezpieczeństwa żywności wymagają nieustannego przestrzegania istniejących Procedur Dobrej Praktyki Higienicznej i Dobrej Praktyki Produkcyjnej oraz systemu HACCP, jak również wzmożenia kontroli wewnętrznej w zakładach przez wszystkich przedsiębiorców uczestniczących w łańcuchu żywnościowym oraz wzmożonych działań organów urzędowej kontroli żywności.

Państwowa Inspekcja Sanitarna stale podejmuje działania mające na celu realizację założonych przez prawo żywnościowe standardów, które mają na względzie zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i zdrowia konsumentów.

3. OCENA STANU SANITARNEGO URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO

W dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego, w zakresie sekcji Higieny Komunalnej i Środowiska działania polegały na kontroli przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w szczególności dotyczące:

- utrzymania należytego stanu higienicznego nieruchomości, zakładów pracy, instytucji, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz zbiorowego transportu publicznego, a także ochrona zdrowia ludzi przed szkodliwym działaniem sztucznego promieniowania ultrafioletowego w solariach;
- przygotowania dokumentacji w ramach prowadzonych postępowań administracyjnych egzekwujących poprawę stanu sanitarnego nadzorowanych obiektów;
- wydawania pozwoleń na ekshumację i kontrola przeprowadzania ekshumacji, wydawania pozwoleń, na wniosek właściwego starosty w związku ze sprowadzeniem zwłok z obcego państwa, kontroli i wydawania opinii dla środków transportu do przewozu zwłok i szczątków;
- przyjmowania i rozpatrywania wniosków w ramach posiadanych kompetencji;
- opiniowania projektów regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie poszczególnych gmin, projektów uchwał w zakresie częstotliwości odbierania odpadów komunalnych.

Pod nadzorem sekcji Higieny Komunalnej i Środowiska w 2025 r. było 655 obiektów, w tym 142 placówki służby zdrowia. W celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych przeprowadzono na terenie powiatu tyskiego 240 kontroli.

Wydano 84 decyzje administracyjne tj. 9 decyzji nakazujących usunięcie uchybień, 7 decyzji dotyczących zbiorczej rocznej oceny wody na pływalni, 35 decyzji płatniczych na kwotę 14 815 zł, 29 decyzji zezwalających na ekshumacje, ponadto wydano 29 postanowień dotyczących sprowadzenia zwłok z zagranicy, 3 opinie sanitarne na organizację imprezy masowej.

Podmioty wykonujące działalność leczniczą

W zakresie działań sekcji Higieny Komunalnej i Środowiska skontrolowano 39 obiektów, w których udzielane są ambulatoryjne świadczenia zdrowotne oraz 5 obiektów, w których udzielane są stacjonarne świadczenia zdrowotne. Zakres kontroli dotyczył oceny bieżącego stanu sanitarnego i technicznego pomieszczeń oraz oceny procedur zapobiegających zakażeniom i chorobom zakaźnym. W jednym podmiocie leczniczym za nieprawidłowości, które dotyczyły niewłaściwego stanu higieniczno-sanitarnego ścian i sufitów we wszystkich pomieszczeniach, wydano decyzję administracyjną z terminem wykonania do 31.12.2026 r.

Na podstawie przeprowadzonych kontroli stwierdza się wystarczające zaopatrzenie w sprzęt jednorazowego użycia i środki ochrony indywidualnej dla pracowników. Rodzaj preparatów myjących i dezynfekujących dostosowany do powierzchni, w ilościach wystarczających. Proces sterylizacji narzędzi wielorazowego użycia odbywa się w podmiotach leczniczych lub zlecany jest firmom zewnętrznym. Prowadzona jest prawidłowo gospodarka z odpadami

medycznymi i komunalnymi. Odpady odbierane są przez specjalistyczne firmy, które posiadają zezwolenia na odbiór i transport odpadów do zakładów utylizacji.

Ustępy ogólnodostępne- w ewidencji 5 obiektów, przeprowadzono 1 kontrolę nie stwierdzono nieprawidłowości.

Baseny kąpielowe- w ewidencji 6 obiektów, skontrolowano 6, przeprowadzono 6 kontroli. Kontrole przeprowadzone były w zakresie oceny jakości wody na pływalniach. Realizacja obowiązku informowania, o jakości wody osób korzystających z obiektu prowadzona jest przez zarządzających. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Przeprowadzono działania edukacyjne w zakresie obowiązku informacyjnego zarządzającego pływalnią o konieczności umieszczania komunikatu o jakości wody na stronie internetowej oraz działania edukacyjne w zakresie obowiązku prowadzenia właściwej eksploatacji wewnętrznej sieci wodociągowej mającej na celu zmniejszenie ryzyka występowania bakterii z rodzaju Legionella.

Park wodny- w ewidencji 1 obiekt, przeprowadzono 2 kontrole.

Kontrole przeprowadzono w zakresie bieżącego stanu sanitarnego obiektu, oceny jakości wody na pływalniach oraz realizacji obowiązku informowania o jakości wody osób korzystających z obiektu. Park Wodny oferuje klientom możliwość korzystania z poszczególnych stref. Oprócz klientów indywidualnych z obiektu korzystają także szkoły pływackie oraz dzieci i młodzież ze szkół. W obiekcie utrzymywane są w bieżącej czystości szatnie, toalety i natryski. Administrator przeprowadza systematyczne usuwanie usterek występujących w trakcie użytkowania obiektu. Stwierdza się również dbałość o otoczenie obiektu.

Domy pomocy społecznej- w ewidencji 8 obiektów, skontrolowano 8, przeprowadzono 11 kontroli.

Pięć obiektów zapewnia całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, starszym i w podeszłym wieku, pozostałe trzy funkcjonują jako dzienne domy opieki, w których podopieczni mają dostęp do różnego rodzaju zajęć terapeutycznych.

W jednym z Domów Opieki przeprowadzono kontrolę interwencyjną, podczas której stwierdzono:

- w gabinecie doraźnej pomocy medycznej znajdowały się przeterminowane środki dezynfekcyjne i preparaty do pielęgnacji skóry oraz zakurzone regały na preparaty;
- na posadzce pod regałem składowane były zbędne opakowania tj. kartony, torebki.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami ukarano mandatem karnym w kwocie 300 zł osobę odpowiedzialną za ten stan. Kontrola sprawdzająca potwierdziła usunięcie nieprawidłowości. W obiekcie stwierdzono również nieprawidłowości techniczne:

- na parterze budynku w korytarzu komunikacyjnym ściany do wysokości lamperii poobijane z odpryskami farby;
- na parterze i pierwszym piętrze ściany w 40 pokojach pensjonariuszy poobijane, z ubytkami tynku;
- w pralni jedna ściana zawilgocona, z ubytkami tynku.

Wydano decyzję nakazującą usunięcie opisanych uchybień do dnia 30 kwietnia 2026 r. W obiekcie tym obserwuje się brak widocznej poprawy stanu sanitarno-technicznego.

Pozostałe skontrolowane Domy Pomocy utrzymane były we właściwym stanie sanitarnym. Właściciele stale podnoszą standard w swoich obiektach poprzez remonty i naprawy, doposażanie w stolarkę meblową. Prowadzona jest prawidłowa gospodarka odpadami niebezpiecznymi, właściciele posiadają podpisane umowy na odbiór odpadów niebezpiecznych. Bielizna pościelowa prana jest w większości w pralniach zewnętrznych lub odrębnych pomieszczeniach pomocniczych do prania. W trakcie kontroli obiektów dodatkowo przeprowadzono działania informacyjno-edukacyjne dot. postępowania z bielizną, postępowania z odpadami komunalnymi i niebezpiecznymi oraz właściwej eksploatacji

wewnętrznej sieci wodociągowej mającej na celu zmniejszenie ryzyka występowania bakterii z rodzaju Legionella.

Noclegownie i domy dla bezdomnych- w ewidencji 1, przeprowadzono 2 kontrole.

Kontrole przeprowadzone zostały w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego. Dla podopiecznych dostępnych jest 7 pokoi, 6 i 8-osobowych. W okresie zimowym od października do kwietnia jedno pomieszczenie funkcjonuje jako ogrzewalnia, która czynna jest od godz. 18.00 do godz. 6.00. Z korytarza dostępna jest łazienka z dwiema kabinami z miskami ustępowymi i dwiema umywalkami. Obiekt posiada własną stołówkę oraz pomieszczenie pomocnicze do prania wyposażone w dwie pralnice i suszarkę. Utrzymaniem czystości pomieszczeń zajmują podopieczni pod nadzorem opiekunów zgodnie z opracowanym w placówce harmonogramem. W trakcie przeprowadzonych kontroli stwierdzono wystarczającą ilość preparatów dezynfekcyjnych i środków myjących. W obiekcie regularnie przeprowadzane są zabiegi dezynsekcji pomieszczeń.

Hotele- w ewidencji 6 obiektów, skontrolowano 3, przeprowadzono w nich 5 kontroli.

W jednym z hoteli w Tychach, w trakcie kontroli w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły:

- brudnych, zakurzonych ścian i sufitów we wszystkich pokojach hotelowych, magazynach bielizny czystej i w salach konferencyjnych.

Na stwierdzone nieprawidłowości została wydana decyzja administracyjna z terminem wykonania do dnia 31 grudnia 2025 r. Strona zwróciła się do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach z prośbą o przedłużenie terminu wykonania nakazów decyzji do dnia 31 grudnia 2026 r. PPIS w Tychach uwzględnił wniosek strony.

Pozostałe zakłady utrzymane były w należytym stanie sanitarno – technicznym.

Zakłady fryzjerskie, fryzjersko-kosmetyczne, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej: w ewidencji 317 obiektów.

Zakłady fryzjerskie- w ewidencji 134 obiekty, skontrolowano 42, przeprowadzono 45 kontroli.

W trzech zakładach fryzjerskich stwierdzono nieprawidłowości, które skutkowały wydaniem decyzji administracyjnych dotyczących:

- doprowadzenie do należytego stanu sanitarnego ścian i sufitów wszystkich pomieszczeń zakładu;
- zapewniania dopływu bieżącej ciepłej i zimnej wody przy umywalce w pomieszczeniu WC dla klientów i personelu;
- wymiany zniszczonej, trudnej do utrzymania w czystości umywalki w łazience.

Kontrole sprawdzające wykazały usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. Bieżący stan sanitarny zakładów nie budził zastrzeżeń.

W pozostałych skontrolowanych zakładach nie stwierdzono nieprawidłowości. Przy obsłudze klienta narzędzia i przybory fryzjerskie były czyste, dezynfekowane preparatami o szerokim spektrum działania. Ponadto, coraz więcej zakładów do dezynfekcji narzędzi stosuje również lampy UV, myjki ultradźwiękowe czy sterylizatory UV. Przy obsłudze klienta używa się czystej bielizny, większość zakładów stosuje bieliznę jednorazowego użytku. W przypadku używania ręczników wielorazowych, użyta bielizna gromadzona jest w zamkniętych pojemnikach, a następnie prana poza zakładem. Bielizna czysta przechowywana jest w higienicznych warunkach. Zakłady posiadają podpisane umowy na odbiór odpadów komunalnych lub opłata za wywóz odpadów ujęta jest w czynszu za lokal. W trakcie kontroli podejmowano działania edukacyjne dotyczące postępowania z odpadami, opracowania procedur postępowania z bielizną czystą i brudną oraz właściwej eksploatacji wewnętrznej sieci

wodociągowej mającej na celu zmniejszenie ryzyka występowania bakterii z rodzaju Legionella.

Zakłady kosmetyczne- w ewidencji 155 zakładów, skontrolowano 38, przeprowadzono w nich 39 kontroli.

W trakcie kontroli jednego z zakładów kosmetycznych, stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły:

- braku środków do dezynfekcji rąk i powierzchni;
- przepełnionych pojemników na odpady;
- składowania odpadów na zapleczu zakładu;
- braku aktualnej dokumentacji medycznej pracowników zatrudnionych przy obsłudze klientów;
- braku dokumentacji dot. odbioru odpadów niebezpiecznych.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami na właścicielkę zakładu nałożono mandat karny w wysokości 500 zł. Kontrola sprawdzająca wykazała usunięcie nieprawidłowości.

W drugim zakładzie kosmetycznym kontrola w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego wykazała:

- w pomieszczeniu usług kosmetycznych krzesło do zabiegów posiada popękana powierzchnię zewnętrzną, brak możliwości przeprowadzenia właściwego mycia i dezynfekcji powierzchni tego krzesła;
- przy umywalkach w pomieszczeniach świadczenia usług kosmetycznych brak dopływu bieżącej, ciepłej wody.

Wydano decyzję administracyjną nakazującą usunięcie uchybień. Kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie decyzji w całości.

W pozostałych skontrolowanych salonach kosmetycznych przy obsłudze klientów, w trakcie zabiegów naruszających lub mogących naruszyć ciągłość tkanki używa się sprzętu jednorazowego użycia oraz wyrobów i narzędzi sterylnych. Często spotyka się salony kosmetyczne, w których przy obsłudze klientów stosowane są również narzędzia jednorazowego użycia. Odpady niebezpieczne usuwane są do pojemników jednorazowego użycia, sztywnych, odpornych na działanie wilgoci, mechanicznie odpornych na przekłucie, przecięcie lub do czerwonych worków foliowych odpowiednio oznakowanych. Odpady odbierane są zgodnie z zawartymi umowami przez specjalistyczne firmy. Właściciele salonów posiadają opracowane i wdrożone procedury postępowania z narzędziami powodującymi lub mogącymi powodować naruszenie ciągłości tkanki. Coraz więcej właścicieli wyposaża swoje zakłady w lodówki, w których przechowywane są odpady niebezpieczne do czasu ich odbioru przez specjalistyczną firmę. Używana jest bielizna jednorazowego i wielorazowego użycia. Bielizna wielorazowa prana jest poza zakładem. W trakcie kontroli oceniono opracowane procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi oraz instrukcje postępowania z odpadami. W trakcie kontroli podejmowano działania edukacyjne dotyczące sterylizacji narzędzi, postępowania z odpadami niebezpiecznymi, opracowania procedur postępowania z bielizną czystą i brudną.

Zakłady tatuażu- w ewidencji 6 obiektów, skontrolowano 4, przeprowadzono 4 kontrole.

W trakcie obsługi klientów, w każdym ze skontrolowanych zakładach tatuażu stosowane są narzędzia i rękawiczki jednorazowego użycia. Używane są preparaty i środki o szerokim spektrum działania do dezynfekcji narzędzi, przyborów, powierzchni i rąk. W zakładach tych opracowane i wdrożone są procedury higieniczne zapewniające ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi, a także instrukcje postępowania z odpadami niebezpiecznymi oraz z bielizną. Odpady niebezpieczne o ostrych krawędziach usuwane są do pojemników szczelnych o nienasiąkliwych ścianach bez możliwości ponownego otwarcia, natomiast pozostałe odpady niebezpieczne usuwane są do worków koloru czerwonego. Właściciele

posiadają zawarte umowy na odbiór ww. opadów z firmami specjalistycznymi. Stosowana jest bielizna jednorazowego użytku. Stan sanitarny skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń. W kontrolowanych zakładach tatuażu obserwuje się dbałość właścicieli o stan higieniczno-porządkowy. Wszyscy właściciele mają podpisane umowy na odbiór odpadów niebezpiecznych, a do czasu odbioru odpady te są przechowywane w warunkach chłodniczych.

Zakłady odnowy biologicznej (siłownie, solaria, sale ćwiczeń)- w ewidencji 38 obiektów, skontrolowano 19, przeprowadzono 20 kontroli.

W trakcie kontroli w jednym z zakładów stwierdzono:

- brudne, zakurzone, zawilgocone ściany i sufity pomieszczeń zakładu, z odpryskami przy drzwiach wejściowych.

Wydano decyzję administracyjną nakazującą doprowadzenie do należytego stanu sanitarnego ściany i sufity pomieszczeń lokalu. Kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie nakazu decyzji.

Pozostałe obiekty wchodzące w skład opisanej grupy utrzymane były w należywym stanie sanitarno-technicznym. W obiektach, w których znajdują się pomieszczenia do ćwiczeń wydzielone zostały kompleksy szatniowo-sanitarne. Sprzęty do ćwiczeń utrzymane we właściwym stanie sanitarno-technicznym.

Dodatkowo w solariach przeprowadzono kontrole w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego ze szczególnym uwzględnieniem przestrzegania przepisów w zakresie respektowania obowiązku informacyjnego o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium ujętego w rozporządzeniu Ministra Zdrowia, a także prawidłowej dezynfekcji urządzeń do opalania ciała oraz powierzchni. W skontrolowanych solariach nie stwierdzono nieprawidłowości.

Inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjersko-kosmetycznych- w ewidencji 9, skontrolowano 5, przeprowadzono 6 kontroli.

W jednym z zakładów fryzjersko-kosmetycznym w Tychach w trakcie kontroli w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego stwierdzono:

- brak szafy do przechowywania odzieży wierzchniej i ochronnej;
- brak szafki do przechowywania bielizny czystej.

Kontrola sprawdzająca potwierdziła, że właścicielka wyposażyła zakład w szafy do przechowywania odzieży umożliwiającej rozdział odzieży prywatnej i roboczej oraz w szafy do przechowywania bielizny czystej.

W pozostałych skontrolowanych zakładach w trakcie obsługi klientów stosowane są narzędzia jednorazowego użycia lub sterylne. Sterylizacja narzędzi przeprowadzana jest we własnym zakresie w zakładach albo zgodnie z zawartą umową na wykonanie usługi. Stosowane są preparaty i środki o szerokim spektrum działania do dezynfekcji narzędzi, przyborów, powierzchni i rąk. W zakładach tych opracowane i wdrożone są procedury higieniczne zapewniające ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi a także instrukcje postępowania z odpadami niebezpiecznymi oraz z bielizną. Odpady niebezpieczne powstające podczas zabiegów usuwane są do pojemników szczelnych o nienasiąkliwych ścianach bez możliwości ponownego otwarcia. Właściciele posiadają zawarte umowy na odbiór ww. opadów z firmami specjalistycznymi. Stosowana jest bielizna jednorazowego i wielorazowego użytku. Pranie bielizny odbywa się poza zakładami lub w pomieszczeniach pomocniczych do prania. Stan sanitarny skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń.

Dworce autobusowe- w ewidencji 1 obiekt, skontrolowano 1, przeprowadzono 1 kontrolę.

Na terenie dworca znajduje się 6 peronów przystankowych oraz 12 wiat przystankowych wykonanych z konstrukcji metalowej. Ławki pod wiatami drewniane na stelażach metalowych. Nawierzchnia dworca wyłożona kostką betonową, podjazdy asfaltowe. Administrator zapewnia

utrzymanie czystości wiat i ławek, prace te wykonują specjalistyczne firmy zgodnie z ustalonym harmonogramem.

Dworce, stacje kolejowe- w ewidencji 1 obiekt, w 2025 r., nie przeprowadzono kontroli w tej grupie obiektów.

Tereny rekreacyjne, parki- w ewidencji 9 obiektów, skontrolowano 3, przeprowadzono 4 kontrole.

Na terenie Ośrodka Wypoczynkowego „Paprocany” przeprowadzono dwie kontrole w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego. Jedną przed rozpoczęciem, a drugą w trakcie trwania sezonu kąpielowego. Przed otwarciem sezonu letniego, jak co roku przeprowadzono prace polegające na wymianie piasku i przegląd urządzeń na placu zabaw, ponadto wykonano remont kładek drewnianych wzdłuż placu zabaw. Toalety utrzymywane w bieżącej czystości, przy umywalkach zapewnione środki myjące. Tereny zielone zadbane, systematycznie wykaszane. Pracownicy przeprowadzają systematycznie czyszczenie piasku. W trakcie trwania sezonu letniego, na obrzeżach całego pomostu pływającego wyznaczającego kąpielisko zamontowane zostały maty z geowłókniny, które zawieszono na stalowej linie i umocowane do dna łańcuchem metalowym. Celem założenia tych mat było ograniczenie napływu sinic do kąpieliska. Ponadto stwierdzono, iż tereny zielone są zadbane, wykoszone. Toalety sprzątane na bieżąco, zapewnione środki higieniczne oraz środki dezynfekcyjne do toalet. Z powodu częstego zakwitnięcia sinic występowały okresy, iż kąpielisko było nieczynne.

Wodny Plac Zabaw zlokalizowany w Parku Jaworek zarządzany przez Tyski Zakład Usług Komunalnych jest obiektem sezonowym. Stanowi atrakcję dla mieszkańców Tychów, a w szczególności dzieci w okresie letnim. W obrębie niecki wodnej dostępne są przebieralnie z podziałem na część damską i męską. Obieg wody jest w systemie zamkniętym. Odczyt zawartości podchlorynu oraz pH automatyczny i monitorowany przez pracowników TZUK. Niecka otoczona jest drewnianym tarasem, nad którym przebiega kładka pełniąca funkcję punktu widokowego dla opiekunów. Stwierdzono szczególną dbałość o tereny zielone.

Park Północny przy I Liceum Ogólnokształcącym im. Leona Kruczkowskiego zlokalizowany jest w obrębie trzech stawów wodnych. Stawy nadzorowane przez Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego Katowice. W skład infrastruktury Parku wchodzi: obiekty, które zapewniają ruch na świeżym powietrzu tj. pomost na małą wyspę, siłownia zewnętrzna, plac zabaw dla dzieci. Na terenie Parku funkcjonuje toaleta kontenerowa. W trakcie kontroli stwierdzono, iż toalety utrzymywane są w należyтым stanie higieniczno-sanitarnym. Tereny zielone wykoszone. Dla odpoczywających do dyspozycji są ławki. Kosze na odpady opróżnione.

Cmentarze- w ewidencji 6 obiektów, w 2025 r. nie przeprowadzono kontroli.

Zakłady pogrzebowe- w ewidencji 4 obiekty, skontrolowano 3, przeprowadzono 3 kontrole.

W skontrolowanych zakładach w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego stwierdzono, że na wyposażeniu dostępne są środki dezynfekcyjne o szerokim spektrum działania oraz odzież ochronna. Właściciele zakładów posiadają podpisane umowy na wywóz odpadów niebezpiecznych ze specjalistyczną firmą. W trakcie kontroli zakładów pogrzebowych przeprowadzono kontrolę 7 środków transportu do przewozu zwłok i szczątków ludzkich. Samochody do przewozu zwłok i szczątków ludzkich spełniają wymogi obowiązujących przepisów prawa. W skontrolowanych samochodach zapewnione są czerwone worki do zbierania odpadów niebezpiecznych, rękawiczki i maseczki jednorazowego użytku. W części przeznaczonej do przewozu zwłok i szczątków ludzkich brak jest miejsc siedzących, podłoga w części przeznaczonej na umieszczenie trumny wykonana jest z materiałów łatwo zmywalnych i umożliwiających mycie oraz dezynfekcję. Opracowane są instrukcje dotyczące mycia i dezynfekcji oraz prowadzone są zapisy z przeprowadzanych zabiegów mycia i dezynfekcji.

Magle- w ewidencji 1, przeprowadzono 1 kontrolę, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Pralnie- w ewidencji 2 obiekty, skontrolowano 1 pralnię, przeprowadzono 1 kontrolę, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Obiekty sportowe- w ewidencji 10 obiektów, skontrolowano 5 obiektów, przeprowadzono 5 kontroli.

W trakcie kontroli na Stadionie Zimowym w Tychach przeprowadzono kontrolę sprawdzającą nakaz decyzji z 2024 r. Kontrola potwierdziła wykonanie nakazu decyzji tj.:

- zapewniono gładką i łatwo zmywalną powierzchnię kozetki i zagłówek przy łóżku do masażu;
- w pomieszczeniu sali odpraw odnowiono ściany i sufity oraz zapewniono łatwo zmywalną posadzkę;
- w sali ćwiczeń odnowiono ściany i sufity oraz zapewniono gładkie i zmywalne siedziska urządzeń do ćwiczeń. Skrzynie drewniane do ćwiczeń zostały odnowione.

Na Stadionie Miejskim przy ul. Edukacji 7 w Tychach przeprowadzono kontrolę sprawdzającą nakaz decyzji. Kontrola potwierdziła usunięcie uchybień, a mianowicie:

- odnowiono ściany i sufity w siłowni oraz powierzchnię skrzyń drewnianych do ćwiczeń,
- zapewniono gładką i łatwo zmywalną powierzchnię urządzeń do ćwiczeń w siłowni oraz powierzchnię kozetki do masażu w szatni dla gości.

Stan techniczny obydwu opisanych powyżej obiektów uległ znacznej poprawie.

Stan sanitarny pozostałych skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń.

Targowiska- w ewidencji 4 obiekty, skontrolowano 1, przeprowadzono 1 kontrolę.

Na Targowisku Tyskie Hale Targowe administrowane przez „Śródmieście” Sp. z o.o. przeprowadzono kontrolę w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego z uwzględnieniem gospodarki odpadami. Handel na terenie Tyskich Hal Targowych odbywa się z budynku stacjonarnego dwukondygnacyjnego, wyposażonego w dźwig z dostępem do toalet, z pasażu zewnętrznego z boksami do handlowania oraz z wiat betonowych. Toalety dostępne są w hali głównej i na zewnątrz. Odpady komunalne usuwane są z wydzielonych miejsc, na których usytuowane są wiaty śmietnikowe, metalowe, zadaszone. Prowadzona jest selekcja odpadów. Gospodarka odpadami odbywa się w sposób właściwy. Właściciel posiada podpisaną umowę na odbiór odpadów ze specjalistyczną firmą.

Środki transportu publicznego- w ewidencji 2 podmioty, skontrolowano 2, przeprowadzono 2 kontrole.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego skontrolowano:

Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej w Tychach przy ul. Towarowej 1, posiada na stanie 165 autobusów. Skontrolowano 4 autobusy. PKM posiada podpisaną umowę na usługę mycia pojazdów w środku i na zewnątrz. W ramach umowy firma zapewnia środki myjące i dezynfekcyjne. Generalne czyszczenie, pranie tapicerki i siedzisk odbywa się raz na kwartał. Dwa razy w roku odbywa się akrylizacja podłóg, na wyposażeniu każdego autobusu zapewniona jest apteczka pierwszej pomocy.

Tyskie Linie Trolejbusowe Sp. z o.o. w Tychach, przy ul. Towarowej 3 posiadają na stanie 30 środków transportu, w tym dwa autobusy elektryczne oraz 4 trolejbusy należące do linii z Lublina. Kontrolą objęto 4 trolejbusy oraz 1 elektrobuse. Mycie i dezynfekcja pojazdów od środka tj. szyby, poręcze, podłogi odbywają się codziennie od godz. 22.00 do godz. 6.00 w hali warsztatowej lub na placu postojowym przez pracowników TLT. Przypadki pojawienia się zabrudzeń na tapicerowanych siedziskach zgłaszane są osobie odpowiedzialnej za utrzymanie czystości i sprzątane w czasie postoju. W posiadaniu TLT jest urządzenie

umożliwiający pranie siedzisk, foteli. Mycie z zewnątrz odbywa się na hali PKM przez firmę zewnętrzną w zależności od potrzeb. Kierowcy posiadają pojemniki na odpady, które następnie usuwane są do pojemników na terenie zajezdni. Każdy trolejbus posiada na wyposażeniu apteczkę pierwszej pomocy. Zapas środków myjących i dezynfekcyjnych przechowywany jest w magazynie w hali odpraw. Skontrolowane trolejbusy i elektrobusy utrzymywane były w odpowiednim stanie sanitarno-porządkowym.

Interwencje wpływające do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach.

1. Dwie interwencje dotyczyły zakładu kosmetycznego i nieprzestrzegania podstawowych zasad higieny, braku czystości, dezynfekcji narzędzi i przyborów. Przeprowadzono kontrolę sanitarną. W trakcie kontroli potwierdzono zasadność zarzutów zawartych w interwencji, w stosunku do właściciela zakładu wszczęto postępowanie administracyjne oraz nałożono mandat karny (500 zł). Interwencja zasadna.
2. Interwencja dotycząca uchybień w Domu Pomocy. Przeprowadzono kontrolę sanitarną w zakresie oceny stanu sanitarnego pomieszczeń obiektu oraz pionu żywienia. W ramach sprawdzenia bieżącego stanu sanitarnego stwierdzono nieprawidłowości techniczne dotyczące między innymi: poobijanych lamperii w korytarzach komunikacyjnych i pokojach pensjonariuszy oraz zawilgocone ściany w pomieszczeniu pralni. Nieprawidłowości sanitarne dotyczyły przechowywania przeterminowanych środków dezynfekcyjnych oraz braku bieżącej czystości w gabinecie doraźnej pomocy medycznej. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono grzywnę w drodze mandatu karnego (300 zł) i wydano zalecenia oraz wszczęto postępowanie administracyjne. PPIS w Tychach wystąpił z zapytaniem do lekarza z Przychodni nr 4 Sp. z o.o. przy al. Niepodległości 45 w Tychach, sprawującego opiekę nad pensjonariuszami o przekazanie informacji dotyczącej występowania świerzb. Prezes Zarządu Przychodni nr 4 w Tychach, poinformował, iż lekarz sprawujący opiekę medyczną nad osobami w domu opieki rozpoznał zachorowanie na świerzb u jednego mieszkańca i zlecił leczenie pacjenta. Kolejna kontrola sekcji Higieny Komunalnej wykazała, iż w gabinecie doraźnej pomocy medycznej zapewniono bieżącą czystość, wszystkie środki do dezynfekcji oraz preparaty do pielęgnacji skóry z właściwymi datami ważności. W zakresie epidemiologii sprawdzono postępowanie w związku z wystąpieniem świerzb u mieszkańca. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości. Interwencja zasadna. Pisemnie poinformowano stronę.
3. Ulica Harcerska- interwencja dotyczyła zanieczyszczenia parapetów, okien i balkonów przez bytowanie gołębi na balkonie przynależnym do mieszkania. Przeprowadzono kontrolę sanitarną przy współudziale przedstawicieli administratora budynku. Zobowiązano osoby odpowiedzialne do doprowadzenia balkonu do właściwego stanu sanitarnego poprzez usunięcie ptasich odchodów i poinformowanie PPIS. Administrator pisemnie poinformował o uprzątnięciu zanieczyszczonych balkonów oraz montażu spirali na gzymsie balkonu. Do pisma dołączono dokumentację zdjęciową potwierdzającą wykonanie zaleceń. Interwencja zasadna.
4. Ulica Czarnieckiego- interwencja dotyczyła zanieczyszczenia parapetów okiennych odchodami ptasimi (gołębie). Przeprowadzono kontrolę sanitarną wokół budynku, zanieczyszczonych parapetów z mieszkania skarżącego przy współudziale przedstawicieli administratora budynku. Administrator pisemnie poinformował, iż podczas prac remontowych dachu podjęte zostaną działania polegające na wyczyszczeniu ptasich odchodów z gzymsów na elewacji pod oknami oraz uporządkowaniu terenu zielonego. Interwencja zasadna.
5. Ulica Dębowa- interwencja dotycząca bytowania gołębi i zanieczyszczenia balkonu w bloku mieszkalnym. Przeprowadzono kontrolę sanitarną, w trakcie której potwierdzono zasadność interwencji. Zobowiązano administratora budynku do uprzątnięcia nieczystości. Administrator poinformował pisemnie o uprzątnięciu balkonu, wydezynfekowaniu

- oraz założeniu siatki przez firmę specjalistyczną. Interwencja zasadna.
6. Ulica Zgrzebnioka- interwencja dotycząca nieprzyjemnego zapachu w piwnicy i na klatce schodowej. Przeprowadzono kontrolę sanitarną przy współudziale przedstawicieli administratora. Ustalono, że w korytarzu piwnicznym znajduje się studzienka kanalizacyjna wyłącznie dla tej klatki. Pokrywa tej studzienki wykonana z żeliwa, z widocznymi śladami korozji. Po wejściu do klatki schodowej oraz w korytarzu piwnicznym nie był wyczuwalny nieprzyjemny zapach. Po przeprowadzonej kontroli Spółdzielnia Mieszkaniowa poinformowała, iż studzienki kanalizacyjne zostały sprawdzone przez firmę świadczącą usługi w zakresie napraw i konserwacji. Potwierdzono szczelność pokrywy studzienki. Interwencja bezzasadna.
  7. Ulica Zelwerowicza- interwencja dotycząca bytowania szczurów w piwnicy oraz klatce schodowej. Przeprowadzono kontrolę sanitarną klatki schodowej, ganków piwnicznych oraz komórki lokatorskiej przynależnej do skarżącej, w obecności przedstawiciela administratora budynku i zaobserwowano trutki na szczury w ofoliowanych opakowaniach, w komórce piwnicznej skarżącej oraz uszkodzone kable elektryczne, poszarpane kartony i inne opakowania. Nie odnotowano obecności żywych ani martwych gryzoni. Administrator przedłożył do wglądu protokół z przeprowadzonego zabiegu deratyzacji miesiąc wcześniej przez specjalistyczną firmę DDD. W dniu kontroli klatka schodowa budynku była utrzymana w czystości, nie zauważono gryzoni ani śladów ich bytowania. Niemniej jednak zobowiązano administratora budynku TSM „Zuzanna” do podejmowania na bieżąco działań w kierunku skutecznego eliminowania gryzoni. Interwencja bezzasadna.
  8. Interwencja przesłana mailem w sprawie nieutrzymywania należytej higieny na basenach w Tychach. Wystosowano pismo do strony o doprecyzowanie nazw lub adresów basenów. Interwencja bezzasadna. Sprawa bez biegu.
  9. Interwencja dotycząca uciążliwości zapachowych pochodzących z terenu oczyszczalni zlokalizowanej przy zakładzie przemysłowym w dzielnicy Czuliów w Tychach. Sprawę przekazano do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach. Interwencja nie leżąca w zakresie działalności PPIS.
  10. Ulica Dmowskiego- interwencja na uciążliwości spowodowane hałasem generowanym przez wentylator kuchenny lokalu gastronomicznego zamontowanego na dachu pawilonu usługowego. Przeprowadzono kontrolę sanitarną przed dokonaniem ewentualnych pomiarów hałasu. Następnie zlecono przeprowadzenie nocnych pomiarów hałasu przedstawicielom Działu Laboratoryjnego Oddziału Badań Radiacyjnych i Środowiska Pracy Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach, które nie wykazały przekroczenia dopuszczalnego poziomu dźwięku w pomieszczeniach przeznaczonych na stały pobyt ludzi. Interwencja bezzasadna.
  11. Urząd Miasta przekazał interwencję dot. uciążliwości spowodowanych hałasem pochodzącym z wentylatora zamontowanego przy sklepie Stokrotka. Interwencja została wycofana przez mieszkankę. Interwencja bezzasadna bez rozpatrzenia.
  12. Ulica Krzyżowskich – interwencja dotycząca zagrzybienia mieszkania i występowania gryzoni i zastoju wodnych w pomieszczeniach piwnicznych. Upoważnieni przedstawiciele PPIS w Tychach przy współudziale przedstawicieli Spółdzielni Mieszkaniowej przeprowadzili kontrolę mieszkania oraz pomieszczeń piwnicznych. Potwierdzono wystąpienia szarego i ciemnego nalotu na ścianach. W zakresie zawilgocenia i występowania szarego nalotu sprawę przekazano do Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w Tychach. W trakcie kontroli części wspólnych budynku tj. korytarzach komunikacyjnych, gankach piwnicznych i otoczenia budynku nie stwierdzono obecności martwych i żywych gryzoni. W skontrolowanej piwnicy nie były widoczne zastoju wody. Wyłożone były stacje deratyzacyjne i umieszczona w widocznym miejscu informacja o wyłożeniu trutki na szczury. Spółdzielnia Mieszkaniowa przedłożyła do wglądu protokół powykonawczy specjalistycznej firmy DDD o wykonanej deratyzacji budynków będących

- w zasobach spółdzielni. Interwencja zasadna w części dot. zagrzybienia.
13. Ulica Dworcowa- interwencja dotycząca złego korzystania z lokalu mieszkanego i części wspólnych przez lokatora, zalegających odpadów na klatce przy mieszkaniu, bytowanie szczurów, zalewania piwnicy. Przeprowadzono kontrolę sanitarną przedmiotowego budynku mieszkalnego wraz z otoczeniem, wnosząc o współudział przedstawicieli: Straży Miejskiej w Tychach oraz administratora budynku PKP S.A. Oddział Gospodarowania Nieruchomościami w Katowicach. W trakcie kontroli podjęto próbę oględzin wskazanego mieszkania (II piętro budynku) w celu oceny ewentualnego gromadzenia odpadów. Właściciel nie udostępnił mieszkania. W skontrolowanym korytarzu piwnicznym nie stwierdzono zastoju wód gruntowych, posadzka sucha. Na drzwiach w korytarzu piwnicznym umieszczona informacja „uwaga trutka”. Podczas kontroli nie stwierdzono obecności gryzoni ani śladów ich bytowania. W sąsiedztwie budynku w znajdujących się przynależnych do lokali ogródkach, stwierdzono bardzo duże ilości zalegających różnego rodzaju odpadów (krzesła, butelki, opony, plastiki, metale, różnego rodzaju opakowania itp.). Administrator budynku tj. PKP Nieruchomości zobowiązał się do usunięcia tych odpadów. Ponowna kontrola sanitarna potwierdziła usunięcie wszystkich niepotrzebnych odpadów z budynku oraz z terenów zielonych. Interwencja zasadna.
  14. Ulica Żwakowska- wniesiona przez zarządcę budynku, dotycząca gromadzenia dużej ilości różnego rodzaju rzeczy na balkonie przynależnym do lokalu mieszkalnego zlokalizowanego na 9 piętrze bloku mieszkalnego. Przeprowadzono kontrolę sanitarną w obecności przedstawiciela Zarządcy budynku. Podczas kontroli na balkonie nie stwierdzono składowania jakichkolwiek rzeczy. Natomiast w pokoju dziennym z balkonem widoczne były na posadzkach i meblach bardzo duże ilości nagromadzonych sprzętów i innych rzeczy. W związku z powyższym poinformowano właścicielkę mieszkania o konieczności usuwania tych rzeczy i utrzymaniu lokalu w należyтым stanie higienicznym, natomiast poinformowano zarządcę budynku, iż w razie kolejnego zgłoszenia lokatora dotyczącego gromadzenia rzeczy na balkonie o bezpośrednie egzekwowanie usunięcia ich powołując się na obowiązujący regulamin. Interwencja bezzasadna.
  15. Ulica Trzy Stawy- interwencja złożona przez administratora budynku TBS Tychy dotycząca złego stanu sanitarnego mieszkania, z którego przenika nieprzyjemny zapach oraz wydostają się insekty do części wspólnych budynku. Przeprowadzono kontrolę sanitarną w obecności przedstawiciela Tyskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego. Podjęto próbę oględzin mieszkania, pomimo kilkukrotnego dzwonienia i pukania, lokator nie otworzył drzwi. W dniu kontroli klatka schodowa budynku była utrzymana czysto, nie był wyczuwalny przykry zapach, nie zauważono insektów wychodzących spod mieszkania jak również w innych miejscach na klatce, gryzoni ani śladów ich bytowania. Interwencja bezzasadna.
  16. Ulica Budowlanych- przesłana przez administratora budynku TSM „OSKARD”, dotycząca wszczęcia kontroli z powodu uciążliwości powodowanych przez właściciela lokalu mieszkalnego, który zanieczyszcza klatkę schodową i loggie nadmierną roślinnością, ziemią i pojawiającymi się odchodami gołębi. Przeprowadzono kontrolę sanitarną przy współudziale przedstawicieli administracji TSM „OSKARD”. Podjęto podjęli próbę oględzin mieszkania. Właścicielka mieszkania pomimo kilkukrotnych prób podjęcia kontroli nie otworzyła drzwi. W trakcie kontroli na klatce schodowej nie był wyczuwalny nieprzyjemny zapach, nie zaobserwowano insektów ani gryzoni. Klatka schodowa budynku oraz otoczenie utrzymane we właściwym stanie sanitarnym. Nie zaobserwowano bytujących gołębi ani ich odchodów w obrębie budynku. Interwencja bezzasadna.
  17. Tyskie Hale Targowe- interwencja na złe składowanie BIO odpadów. Przeprowadzono kontrolę sanitarną w zakresie gospodarowania odpadami w obecności zarządcy obiektu. W trakcie kontroli stwierdzono, że na wyznaczonym terenie ustawionych było

- 7 kontenerów na odpady. Wszystkie kontenery nie były przepelnione i miały zamknięte klapy. Interwencja bezzasadna.
18. Ulica Budowlanych- interwencja dotycząca nieporządku w śmietniku oraz załatwiania potrzeb fizjologicznych przez osoby bezdomne, osoby oczekujące na przystanku oraz przypadkowych przechodniów. Przeprowadzono kontrolę sanitarną przedmiotowego śmietnika w zakresie oceny stanu sanitarnego przy współudziale przedstawicieli administratora. W trakcie kontroli stwierdzono, iż wewnątrz wiaty śmietnikowej na utwardzonym gruncie znajdują się pojemniki na odpady zmieszane i na odpady kuchenne, natomiast poza wiatą znajdują się pojemniki przeznaczone do selektywnej zbiórki odpadów. Z informacji uzyskanej od przedstawiciela zarządcy wynika, iż cała wiatka śmietnikowa, w szczególności posadzka wymaga systematycznego mycia i dezynfekcji. Pomimo starań administracji skierowanych na utrzymanie śmietnika w należytym stanie, brak szaletu publicznego w tym miejscu powoduje, że osoby bezdomne jak i przechodnie często korzystają ze śmietnika jak z szaletu publicznego. Wystąpiono pisemnie do administratora o rozważeniu zamykania śmietnika z dostępnością tylko dla mieszkańców oraz do Prezydenta Miasta uruchomienie szaletu publicznego w tym rejonie. Interwencja bezzasadna.
19. Interwencja w sprawie złej jakości fizykochemicznej wody (czerwony osad, nalot na kranach). Z kranu kuchennego pobrano dwie próbki wody do badań laboratoryjnych. W omawianych próbkach wody nie stwierdzono zanieczyszczeń zbadanych parametrów fizykochemicznych (mętność, pH, barwa, przewodność elektryczna właściwa w 25⁰C, glin, żelazo, mangan. Dlatego też, w wyżej wymienionej sprawie, brak było podstaw do wszczęcia postępowania administracyjnego. Poinformowano również, iż każdorazowe, pojawienie się zakłóceń w jakości wody, powinno być zgłoszone dystrybutorowi Rejonowego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji S.A w Tychach, czego następstwem jest przepłukiwanie sieci wodociągowej. Interwencja bezzasadna.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia i wykorzystywanej do kąpieli i rekreacji

W 2025 r. ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dokonywana była w oparciu o rozporządzenie z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294), na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Do zadań własnych gminy zgodnie z cytowaną Ustawą należy zbiorowe zaopatrzenie w wodę. Dystrybucją wody przeznaczonej do spożycia na terenie Tychów zajmują się:

- Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A w Tychach;
- Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów w Katowicach;
- Ujęcia podziemne należące do RPWiK Tychy: SUW Leśna - Wilkowyje, Mąkołowiec do ul. Powstańców; SUW Bielska zaopatruje osiedla: L, K, H, U, Cztery Pory Roku i Fit.

Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadzi monitoring jakości wody w celu oceny jej zgodności z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz analizuje możliwe zagrożenia zdrowotne wynikające z przekroczeń wartości parametrycznych i czasu ich występowania. W ramach monitoringu jakości wody pobierane są próbki do badań laboratoryjnych, zgodnie z harmonogramem kontroli urzędowych oraz próbki dodatkowe wynikające z bieżących potrzeb na przykład związane z interwencjami mieszkańców.

Badania jakości wody realizowane przez przedsiębiorstwa wodociągowe w ramach kontroli wewnętrznej były zgodnie z ustalonymi rocznymi „Harmonogramami pobierania próbek wody” z częstotliwością określoną w przywołanym powyżej rozporządzeniu.

Próbki wody pobierane były głównie z punktów zlokalizowanych na sieci wodociągowej (punktów zgodności) oraz w stacjach uzdatniania wody (woda uzdatniona).

Przedsiębiorstwa wodociągowe przekazują do PPIS w Tychach sprawozdania z badań, które wykonywane były w akredytowanych laboratoriach posiadających system jakości badań wody zatwierdzony przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Próbki wody w ramach kontroli wewnętrznej i urzędowej badane były w laboratoriach:

- Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tychach i Bielsku-Białej,
- Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach,
- Centrum Badań i Dozoru Sp. z o.o. z siedzibą w Łędzinach,
- Wydziału Badania Wody należącego do Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach odpowiednio w: Laboratorium Katowice, Laboratorium Goczałkowice, Laboratorium Maczki w Sosnowcu,
- SGS Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Pszczynie.

Jakość fizykochemiczna i mikrobiologiczna badanych próbek wody (w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej) nie budziła zastrzeżeń, w pobranych próbkach wody nie stwierdzono przekroczeń, które mogłyby zagrozić zdrowiu osób spożywających tę wodę oraz pogorszyć jej ocenę organoleptyczną dokonywaną przez konsumentów. Woda jest w pełni bezpieczna dla zdrowia czyli jest zdatna do spożycia jeśli spełnia określone wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Podstawowym kryterium, jakie powinna spełniać woda do spożycia jest brak mikroorganizmów chorobotwórczych i pasożytów, wszelkich substancji w stężeniach stanowiących potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz brak agresywnych właściwości korozyjnych.

W 2025 r. zgłoszono jedną interwencję na złą jakość fizykochemiczną wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (opisana w interwencjach).

Pływalnie/baseny kąpielowe

Pod nadzorem PPIS w Tychach znajduje się 7 obiektów.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach za zapewnienie bezpieczeństwa kąpiących się osób jest odpowiedzialny administrator obiektu, który prowadzi kompleksową kontrolę jakości wody na pływalniach oraz odpowiada za jakość usług świadczonych w obiektach.

W 2025 r. zarządzający pływalniami wykonywali badania zgodnie z harmonogramem uzgodnionym i zatwierdzonym z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Tychach. Wszystkie przeprowadzone badania jakości wody na pływalniach były realizowane przez laboratoria, które posiadają akredytację Polskiego Centrum Akredytacji.

Sprawozdania z badań jakości wody na pływalniach wykonywane w ramach kontroli wewnętrznej przekazywane były do PPIS w Tychach. Zakresy i częstotliwość badań wody były zgodne z wymaganiami mikrobiologicznymi i fizykochemicznymi wody na pływalniach, w tym wody doprowadzanej na pływalnię, określonymi w zał. nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r.

W przypadku nieprawidłowych wyników badań zarządzający podejmowali działania naprawcze, a informacje na ten temat przekazywali na bieżąco Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Tychach.

Zarządzający prowadzili w sposób udokumentowany bieżącą obserwację wody na pływalni oraz wykonywali bieżące pomiary (pH, potencjał redoks, chlor wolny, chlor związany) zapisywane w odpowiednich rejestrach. Na tej podstawie oraz na podstawie wykonanych własnych badań laboratoryjnych PPIS w Tychach wydawał zbiorczą ocenę roczną wody na pływalni. Zgodnie z cytowanym wyżej rozporządzeniem zarządzający pływalnią

zamieszczali na tablicy informacyjnej aktualne komunikaty o jakości wody oraz zbiorczą ocenę roczną wody na pływalni wydaną w 2025 r.

Kapielisko Ośrodek Wypoczynkowy- Jezioro Paprocany

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach zaopiniował pozytywnie przedłożony projekt uchwał Rady Miasta Tychy w sprawie wykazu kąpielisk zorganizowanych na terenie gminy miasta Tychy na 2025 r. oraz określenia sezonu kąpielowego w okresie od 28 czerwca do 31 sierpnia 2025 r. Organizatorem kąpieliska był Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji (MOSiR) w Tychach.

Przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego w ramach kontroli urzędowej przeprowadzonej 23 czerwca 2025 r. upoważnieni pracownicy PPIS w Tychach dokonali oceny wizualnej kąpieliska oraz pobrali próbkę wody do badań. Na podstawie otrzymanych wyników badań laboratoryjnych ujętych w sprawozdaniu z badań, nie stwierdzono przekroczeń mikrobiologicznych wody, natomiast na podstawie oceny wizualnej wody wykonanej w dniu 23 czerwca 2025 r. stwierdzono nieprzydatność wody do kąpieli ze względu na zakwity sinic w ilości powodującej zmianę barwy i mętności, zgodnie z wymaganiami zawartymi ww. rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. 2019 r., poz. 255).

W dniu 27 czerwca 2025 r., organizator kąpieliska na podstawie oceny wizualnej wody przekazanej do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach, stwierdził brak zakwitu sinic. Po przeprowadzonej kontroli urzędowej przez przedstawicieli PPIS w Tychach w dniu 27 czerwca 2025 r. stwierdzono przydatność wody do kąpieli, zgodnie z wymaganiami zawartymi ww. rozporządzeniu Ministra Zdrowia. Kąpielisko zostało oficjalnie otwarte w sezonie letnim 2025.

W dniu 8 lipca 2025 r. po przeprowadzonej kontroli urzędowej stwierdzono nieprzydatność wody do kąpieli ze względu na zakwity sinic w ilości powodującej zmianę barwy i mętności. Ze względu na naruszenie przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia w dniu 8 lipca 2025 r. wydano decyzję administracyjną o tymczasowym zakazie kąpieli z terminem natychmiastowej wykonalności oraz nakazano:

- ustalić przyczynę zanieczyszczenia wody i podjąć działania dla ochrony zdrowia ludzkiego i poprawy jakości wody,
- powiadomić osoby korzystające z kąpieliska o braku przydatności wody do kąpieli do czasu uzyskania pozytywnych wyników badania wody,
- powiadomić PPIS w Tychach o wykonywanych działaniach,
- umieścić informacje o zakazie kąpieli w miejscu oznaczenia kąpieliska oraz w jego pobliżu.

O zakazie kąpieli poinformowano: Prezydenta Miasta Tychy, administratora (MOSiR) oraz umieszczono stosowną informację - komunikat na stronie internetowej PSSE w Tychach, na portalu społecznościowym Facebook oraz w serwisie kąpieliskowym Głównego Inspektora Sanitarnego.

W dniu 22 lipca 2025 r. organizator ponownie poinformował o braku występowania zakwitu sinic, co potwierdzone zostało przez przedstawicieli PPIS w Tychach. Decyzja o zakazie kąpieli została wygaszona, a kąpielisko ponownie otwarte.

W dniu 4 sierpnia 2025 r. po przeprowadzonej kontroli urzędowej, stwierdzono nieprzydatność wody do kąpieli ze względu na zakwity sinic w ilości powodującej zmianę barwy i mętności. Ze względu na naruszenie przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia w dniu 4 sierpnia 2025 r. wydano decyzję administracyjną o tymczasowym zakazie kąpieli z terminem natychmiastowej wykonalności. Do końca trwania sezonu Kąpielisko pn. Ośrodek Wypoczynkowy Paprocany – Jezioro Paprocany było zamknięte.

Organizator kąpieliska zgodnie z ustalonym harmonogramem w ramach kontroli wewnętrznej pobierał próbki wody do badań laboratoryjnych oraz dokonywał oceny wizualnej. Wszystkie próbki spełniały wymagania mikrobiologiczne zawarte w ww. rozporządzeniu, natomiast ze względu na zakwity sinic w ilości powodującej zmianę barwy i mętności PPIS w Tychach stwierdzał nieprzydatność wody do kąpieli. Orzeczenia każdorazowo wysyłane były do organizatora kąpieliska oraz Prezydenta Miasta Tychy, jak również wszelkie zmiany na bieżąco uzupełniane były w serwisie kąpieliskowym Głównego Inspektora Sanitarnego.

W oparciu o przepisy Ustawy Prawo Wodne oraz wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli, po obliczeniu procentyli w oparciu o wymagania mikrobiologiczne dla wód powierzchniowych dokonano oceny sezonowej – jakość wody uznano jako dostateczną. Klasyfikacja czteroletnia dla kąpieliska Ośrodek Wypoczynkowy Paprocany – Jezioro Paprocany, zlokalizowanego przy ul. Parkowej 17 w Tychach - jakość wody oceniono jako: dostateczną.

Wnioski

Sprawowanie nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej przyczynia się do ciągłej poprawy warunków świadczenia usług. Na przestrzeni ostatniego roku nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej, wyniki jednoznacznie wskazują na poprawę stanu technicznego i sanitarnego nadzorowanych obiektów oraz wysokiego poziomu świadczonych usług. Wiele podmiotów gospodarczych w swojej działalności dąży do poprawy funkcjonalności pomieszczeń, zmiany wystroju wewnątrz, wyposaża swoje obiekty w nowoczesne, dobrej jakości materiały sprzęty i urządzenia, co idzie w parze z wymaganiami technicznymi i sanitarnymi określonymi w obowiązujących aktach prawnych.

We wszystkich skontrolowanych obiektach dodatkowo sprawdzano czy obowiązuje w nich zakaz palenia, czy umieszczone są znaki graficzne dotyczące zakazu palenia oraz czy zakaz ten jest przestrzegany zarówno przez pracowników jak i klientów.

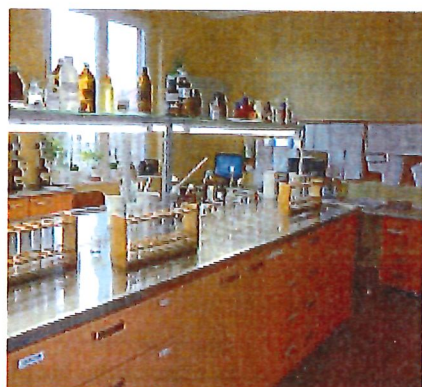
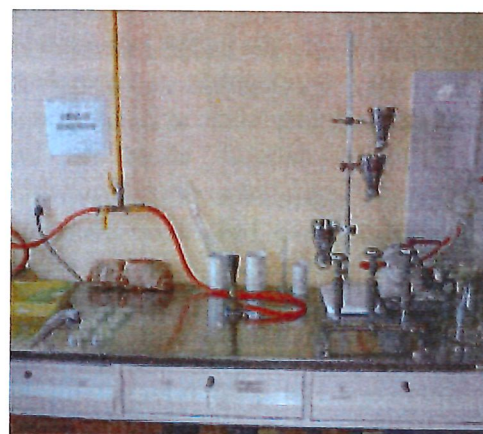
4. ODDZIAŁ LABORATORYJNY

Oddział Laboratoryjny wykonuje badania i pomiary w zakresie próbek wody, próbek kału i wymazów z kału w kierunku nosicielstwa i zakażeń jelitowych, badania próbek biologicznych wskaźników kontroli skuteczności sterylizacji.

Zadania te realizowane są odpowiednio w dwóch sekcjach: Sekcji Badań Higieny Komunalnej i Środowiska (OL-KŚ) oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń (OL-B).

Laboratorium PSSE w Tychach posiada odpowiednie do zakresu wykonywanych badań pomieszczenia. Tam gdzie jest to wymagane ze względu na wpływ na ważność wyników, warunki środowiskowe są monitorowane, kontrolowane i rejestrowane zgodnie z odpowiednimi specyfikacjami lub metodami badawczymi. Kontrola warunków środowiska polega np. na pomiarze temperatury, wilgotności, sprawdzaniu mikrobiologicznej czystości powietrza i powierzchni.

Stosowane do badań wyposażenie pomiarowe jest prawidłowo nadzorowane poprzez wzorcowanie zewnętrzne w kompetentnych akredytowanych laboratoriach wzorcujących, sprawdzanie wewnętrzne, modernizację i konserwację. W miarę potrzeb i możliwości laboratorium jest na bieżąco doposażane w nowoczesny sprzęt.

Oddział Laboratoryjny ma wdrożony i funkcjonujący system zarządzania zgodny z wymaganiami normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”.

Formalnym potwierdzeniem kompetencji laboratorium jest posiadany Certyfikat Akredytacji Nr AB 500 nadany przez organizację udzielającą uznania jakim jest Polskie Centrum Akredytacji. Obecnie Oddział Laboratoryjny pracuje w VI cyklu akredytacji.

Sekcja	Rodzaj badań	Liczba badań	Liczba oznaczeń
Sekcja Badań Higieny Komunalnej i Środowiska	<p>Badania próbek wody z ujęć powierzchniowych i głębinowych, sieci wodociągowej, wody przeznaczonej do kąpieli (kąpieliska, miejsca wykorzystywane do kąpieli i baseny kąpielowe) obejmujące:</p> <p>PARAMETRY FIZYCZNE: barwa, mętność, odczyn (pH), potencjał redox, przewodność smak, zapach, zawiesiny</p> <p>PARAMETRY CHEMICZNE: jon amonowy, azotany, azotyny, Biochemiczne zapotrzebowanie tlenu, chlorki, chlor wolny i ogólny, chlor związany, glin, indeks nadmanganianowy, mangan, tlen rozpuszczony, wapń i magnez (zawartość sumaryczna) – twardość, żelazo</p> <p>PARAMETRY BAKTERIOLOGICZNE: Bakterie grupy coli, Escherichia coli, Clostridium perfringens łącznie ze sporami, Enterokoki, Gronkowce koagulazo-dodatnie, Legionella, ogólna liczba bakterii na agarze odżywczym, Pseudomonas aeruginosa</p>	2871	7655
Sekcja Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń	<p>BIEGUNKI – badanie dzieci chorych do drugiego roku życia w kierunku pałeczek Salmonella, Shigella, Yersinia, Escherichia coli z grupy: O25, O26, O44, O55, O86, O111, O114, O119, O124, O125, O126, O127, O128, O142, O157 i innych pałeczek z rzędu Enterobacterales.</p> <p>CHOROZY – badanie osób z objawami chorobowymi wskazującymi na zakażenie pałeczkami Salmonella, Shigella, Yersinia i Escherichia coli z grupy: O157 i innych pałeczek z rzędu Enterobacterales.</p> <p>OZDROWIENICY – badanie osób, u których stwierdzono obecność pałeczek Salmonella i Shigella po leczeniu oraz po ustąpieniu objawów chorobowych</p> <p>NOŚCIELE - badanie osób bez objawów chorobowych, w organizmach których bytują i rozmnażają się pałeczki Salmonella i Shigella</p> <p>STYCZNOŚĆ - badanie osób bez objawów chorobowych, które pozostawały w bezpośredniej lub pośredniej styczności z osobą chorą, u której stwierdzono obecność pałeczek Salmonella i Shigella</p> <p>KLASYFIKACJA SZCZEPÓW - potwierdzenie biochemiczne i serologiczne, wyhodowanych przez laboratoria spoza Inspekcji Sanitarnej, szczepów Salmonella, Shigella, Escherichia coli</p> <p>BRANŻOWCY - badanie osób zdrowych w celu wyeliminowania nosicielstwa pałeczek Salmonella i Shigella</p> <p>BADANIE WSKAŹNIKÓW BIOLOGICZNYCH kontroli skuteczności sterylizacji przeprowadzanych w autoklawach (Sporal A) i sterylizatorach (Sporal S)</p> <p>BADANIE W KIERUNKU PASOŻYTÓW PRZEWODU POKARMOWEGO - wykrywanie i różnicowanie jaj, cyst i członów pasożytów przewodu pokarmowego w kale, jaj pasożytów przewodu pokarmowego w wymazie z fałd okołoodbytniczych oraz wykrywanie obecności w kale antygenu Giardia lamblia metodą immunochromatograficzną</p> <p>BADANIA WIRUSOLOGICZNE kahu w kierunku rotawirusów i adenowirusów</p>	13029	146053

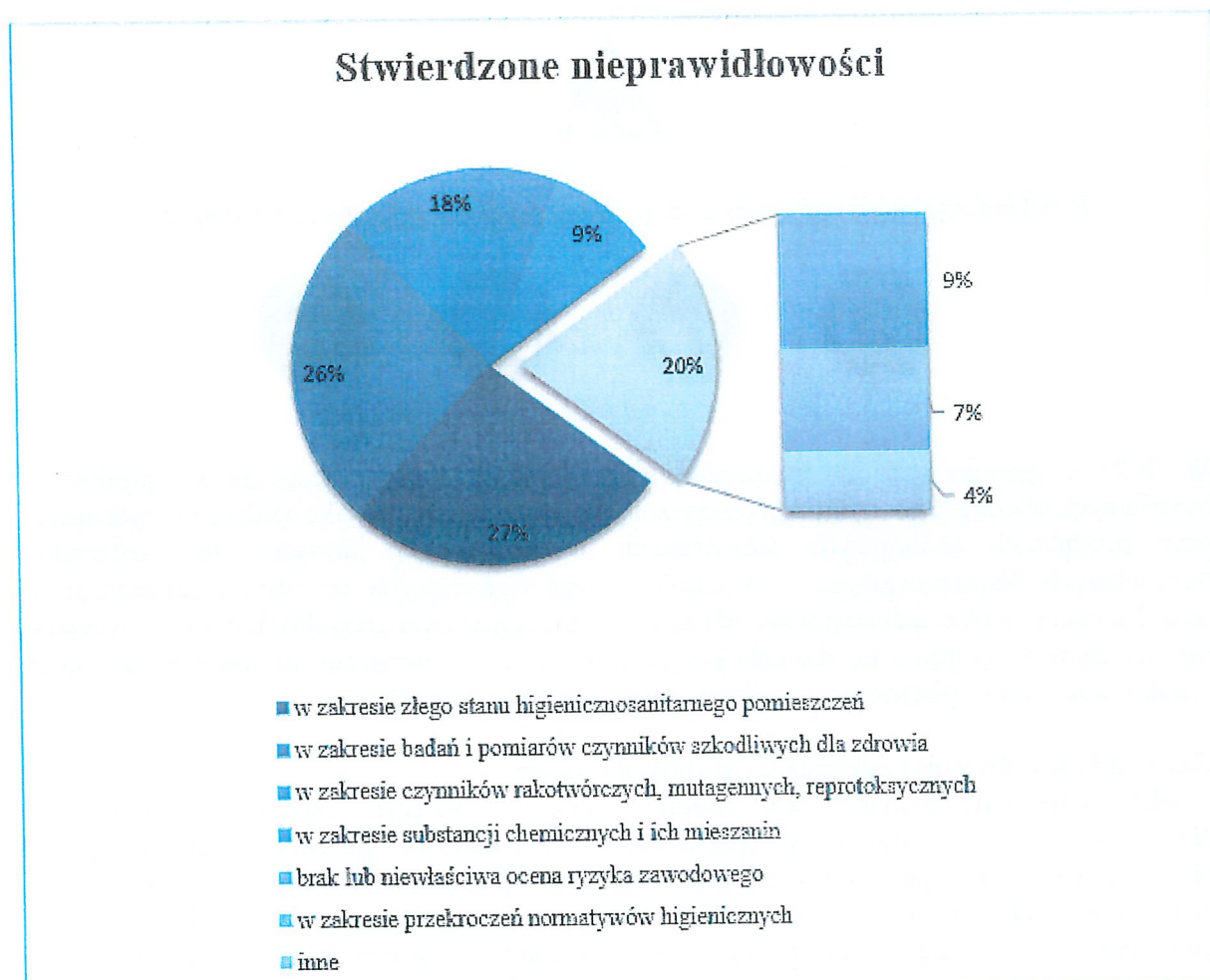
Tabela nr 9. Liczba badań, liczba oznaczeń

5. OCENA WARUNKÓW ZDROWOTNYCH ŚRODOWISKA PRACY, PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN ORAZ PRZESTRZEGANIA ZAKAZU WYTWARZANIA I WPROWADZANIA DO OBROTU ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH

W Tychach w 2025 r. nadzorem bieżącym w zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy, wprowadzania do obrotu jak również stosowania substancji chemicznych i ich mieszanin oraz wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych objęte były 292 podmioty gospodarcze. W zakładach tych zatrudnionych było 29621 pracowników.

W minionym roku przeprowadzono 117 kontroli w 86 obiektach. Podczas większości kontroli prowadzono działania edukacyjno-informacyjne. Wydano 45 decyzji dotyczących usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, które dotyczyły naruszenia przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w środowisku pracy, wprowadzania do obrotu, jak również stosowania substancji chemicznych i ich mieszanin stwarzających zagrożenie, wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych przeznaczonych do użytku profesjonalnego przez lekarzy dentyistów oraz właściwych warunków wytwarzania produktów kosmetycznych. Decyzje zawierały 252 nakazy.

W zakresie nadzoru nad produktami kosmetycznymi przeprowadzono 5 kontroli oraz nałożono karę pieniężną w wysokości 1000 zł za nieprawidłowości dotyczące wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych.

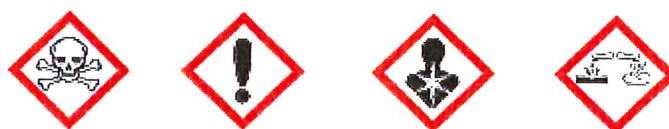
Wykres nr 9. Stwierdzone nieprawidłowości

Piktogramy określające rodzaj zagrożenia stwarzanego przez substancje chemiczne i ich mieszaniny:

Piktogramy dla zagrożeń fizykochemicznych

Piktogramy dla zagrożeń dla zdrowia

Piktogram dla zagrożenia dla środowiska

Znak ostrzegający przed zagrożeniem biologicznym:

Przykładowe znaki nakazujące stosowanie środków ochrony indywidualnej:

W 2025 r. przeprowadzono sezonowe akcje kontroli rynku, skupione na produktach biobójczych obecnych na rynku i przeznaczonych wyłącznie dla użytkownika profesjonalnego oraz produktach biobójczych stosowanych w konserwacji drewna oraz materiałów budowlanych. Przeprowadzono 2 kontrole u wprowadzających do obrotu (producentów) oraz 2 kontrole wobec udostępniających na rynku przedmiotowe produkty biobójcze. Kontrole nie ograniczały się tylko do działalności prowadzonych stacjonarnie, ale obejmowały także rynek e-commerce (platformy sprzedaży online i sklepy internetowe).

Czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy

Przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy stwierdzono w 23 zakładach, głównie w zakresie hałasu oraz w mniejszym stopniu w zakresie pyłów niesklasyfikowanych ze względu na toksyczność, promieniowania optycznego nielaserowego, drgań działających na organizm człowieka przez kończyny górne, hałasu ultradźwiękowego, czynników chemicznych: manganu i jego związków nieorganicznych – w przeliczeniu na Mn frakcja respirabilna, chloroformu. W warunkach tych pracowały 864 osoby.

Choroby zawodowe

W 2025 r. stwierdzonych zostało 5 chorób zawodowych w 4 zakładach pracy, w tym: 3 przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy – zespołów cieśni w obrębie nadgarstka, 1 przewlekła choroba układu ruchu wywołana sposobem wykonywania pracy - przewlekłe zapalenie okołostawowe barku, 1 trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem, wyrażony podwyższeniem progu słuchu o wielkości co najmniej 45 dB, obliczony jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości audiometrycznych 1, 2 i 3 kHz.

Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne

Na terenie miasta Tychy nie stwierdzono obiektów, w których są wytwarzane lub wprowadzane do obrotu środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne.

Wnioski

W zakładach pracy na terenie powiatu stwierdzane są głównie przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu na stanowiskach pracy - pracodawcy są zobowiązani do sporządzania i wprowadzania w życie programów działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia pracowników na hałas oraz do zapewnienia pracownikom odpowiednich środków ochrony indywidualnej słuchu. Występuje też praca monotypowa na liniach produkcyjnych, która jest przyczyną chorób zawodowych wywołanych sposobem wykonywania pracy - przewlekłych chorób obwodowego układu nerwowego i przewlekłych chorób układu ruchu.

Większość stwierdzanych w zakładach pracy nieprawidłowości dotyczyło niewłaściwego stanu pomieszczeń higieniczno-sanitarnych lub pomieszczeń pracy. Równie często stwierdzany był brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy, a także nieprawidłowości w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin, czynników i procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym. Rzadziej dochodziło do nieprzestrzegania przepisów prawa w zakresie stosowania lub wprowadzania do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin.

6. OCENA STANU SANITARNEGO PLACÓWEK DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

W 2025 r. w ewidencji znajdowało się 171 placówek nauczania i wychowania w mieście Tychy. Obiekty objęte stałym nadzorem sanitarnym to przede wszystkim szkoły podstawowe, żłobki, przedszkola, placówki pracy pozaszkolnej i inne. Przeprowadzono 96 kontroli bieżącego stanu sanitarno-higienicznego. Kontrole, które wykazywały nieprawidłowości kończyły się wszczęciem postępowania administracyjnego lub wydaniem zaleceń pokontrolnych. Nieprawidłowości dotyczyły w szczególności:

- złego stanu technicznego sal lekcyjnych oraz innych pomieszczeń przeznaczonych do pobytu dzieci i młodzieży,
- stanu technicznego toalet, w tym sprawności technicznej armatury.

W 2025 r. wydano 4 decyzje administracyjne dotyczące nieprawidłowego stanu technicznego placówek, 4 decyzje płatnicze oraz wystosowano 1 decyzję zmieniającą termin nałożonych na stronę obowiązków.

Rodzaj placówki oświatowej	Liczba
Żłobki	26
Przedszkola	61
Szkoły Podstawowe	22
Technika	2
Licea Ogólnokształcące	4
Szkoły Branżowe I i II stopnia	1

Szkoły Policealne	2
Zespoły Szkół (w tym specjalne)	14
Placówki wsparcia dziennego	8
Placówki wychowania pozaszkolnego	31

Tabela nr 10. Placówki objęte nadzorem

Stan sanitarny opracowano na podstawie analizy wyników uzyskanych podczas prowadzenia bieżącego nadzoru nad placówkami, zwracając szczególną uwagę na zapewnienie właściwych warunków higieniczno-zdrowotnych i bezpieczeństwa pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach. Przedmiotem czynności prowadzonych w placówkach nauczania i wychowania był:

- nadzór nad warunkami do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach, nad stanem technicznym boisk szkolnych oraz placów zabaw w przedszkolach;
- ocena warunków do utrzymania higieny osobistej przez dzieci i młodzież;
- ocena warunków realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami;
- nadzór nad przechowywaniem i stosowaniem niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w szkołach;
- ocena dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii;
- ocena warunków prowadzenia dożywiania dzieci i młodzieży;
- ocena sytuacji w zakresie posiadania przez placówki certyfikatów zgodności z Polską Normą na meble edukacyjne i sprzęt sportowy;
- ocena procesu nauczania-uczenia się w szkołach podstawowych;
- ocena organizacji i przebiegu akcji wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży.

Żłobki

Szczególną uwagę poświęcono placówkom przeznaczonym dla najmłodszych dzieci, które zapewniają opiekę w warunkach bytowych zbliżonych do warunków domowych, gwarantują właściwą opiekę pielęgnacyjną oraz edukacyjną. Prowadzą zajęcia zabawowe z elementami edukacji, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb dziecka oraz zajęcia opiekuńczo-wychowawcze i edukacyjne, uwzględniające rozwój psychomotoryczny dziecka, właściwy do wieku. Opiekę najmłodszym zapewniono łącznie w 26 placówkach. Skontrolowano 15 żłobków, w których przebywało 482 dzieci. Stan techniczny skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń. Nie stwierdzono zaniedbań sanitarno-technicznych, a warunki do utrzymania higieny uznano za prawidłowe. W 2025 r. wydano 3 decyzje określające maksymalną liczbę dzieci w żłobkach.

Przedszkola

Wychowanie przedszkolne obejmuje dzieci od początku roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 3 lata, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat. Wychowanie przedszkolne jest realizowane w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz w innych formach wychowania przedszkolnego. W 2025 r. objęto nadzorem 61 przedszkoli. Skontrolowano 43 placówki, do których zapisanych było 2767 dzieci.

Większość skontrolowanych przedszkoli funkcjonowało w budynkach przystosowanych do tego celu. Pomieszczenia przeznaczone na pobyt dzieci utrzymane były w należytej czystości i porządku. Przyległe tereny placów zabaw były ogrodzone i utrzymane w czystości. Przedmiotem kontroli terenów rekreacyjnych i placów zabaw był stan sanitarno-techniczny urządzeń, w tym posiadanie certyfikatów zgodności z normami, sposób zabezpieczenia miejsc zabaw dzieci, umieszczanie czytelnych i kompletnych regulaminów oraz posiadanie

harmonogramów napraw i kontroli. Szczególną uwagę zwracano na częstotliwość wymiany piasku oraz zabezpieczenie piaskownic przed zanieczyszczeniem.

Szkoły

W 2025 r. nadzorem objęte były 22 szkoły podstawowe, 14 zespołów szkół, 4 licea ogólnokształcące, 2 technika, 1 branżowa szkoła I stopnia oraz 2 szkoły policealne, w których przeprowadzono 66 kontroli sanitarnych.

Budynki szkół przystosowane są do potrzeb użytkowników, a ich stan sanitarno-higieniczny oceniono jako dobry. Co roku w placówkach przeprowadzane są bieżące prace remontowe, poprawiane są warunki pracy/nauki uczniów. W większości szkoły prowadzą zajęcia lekcyjne w systemie jednozmianowym. Zajęcia odbywające się w szkołach w systemie dwuzmianowym dotyczą głównie klas I – III. Wszystkie nadzorowane placówki posiadają podłączenie do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Ważnym czynnikiem warunkującym prawidłowy rozwój i zdrowie ucznia jest organizacja zajęć wychowania fizycznego. W trakcie kontroli bloków sportowych szczególną uwagę zwracano na problem niewykorzystywania umywalni i natrysków po planowych zajęciach wychowania fizycznego.

Warunki do utrzymania higieny osobistej

W większości skontrolowanych szkół zapewniono właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej, zapewniono dostęp do bieżącej, ciepłej wody, mydła w dozownikach, suszarek do rąk bądź ręczników jednorazowych, papieru toaletowego w kabinach ustępowych lub w ich obrębie.

Ponadto w 5 skontrolowanych placówkach stwierdzono brak zachowania standardów dostępności do urządzeń sanitarnych (zbyt mała ilość oczek ustępowych lub umywalk do rąk względem ilości uczniów w szkole z podziałem na dziewczęta i chłopców).

Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi

W 2025 r. prowadzono nadzór nad warunkami w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w szkołach. We wszystkich skontrolowanych szkołach substancje chemiczne i ich mieszaniny oznakowane były w sposób widoczny, umożliwiając ich identyfikację oraz posiadały wymagane karty charakterystyk. W pracowniach chemicznych znajdowały się również aktualne spisy przechowywanych substancji chemicznych. Zmniejszyła się ilość posiadanych przez szkoły substancji chemicznych, na rzecz wykorzystywania podczas zajęć form wizualnych (programy multimedialne).

Dożywianie dzieci i młodzieży

Pierwsze lata życia są pod kątem żywienia bardzo ważne z dwóch powodów: to okres największego wzrostu i rozwoju organizmu, ale także czas, w którym kształtują się późniejsze upodobania i nawyki żywieniowe. Odpowiednie odżywianie wpływa na zdolności poznawcze, koncentrację, a także zdolności uczenia się.

Prowadzono ocenę dożywiania dzieci i młodzieży szkolnej. Na terenie miasta Tychy 23 szkoły prowadziły dożywianie w formie posiłków jednodaniowych lub dwudaniowych, z których korzystało 5854 uczniów.

Ocena dostosowania mebli szkolnych i przedszkolnych do wzrostu dzieci

Ergonomia stanowiska pracy uczniów jest bardzo ważna. Każde nieodpowiednie dobranie mebli ma ujemny wpływ na zdrowie dzieci i młodzieży, wyniszczając układ mięśniowo-kostny, powodując zbyt duże zmęczenie i skrzywienie kręgosłupa. Stanowiska pracy, z których dzieci i uczniowie korzystają przez znaczną część dnia w szkole ma istotny wpływ na kształtowanie prawidłowej postawy. Ergonomiczne stanowisko pracy ucznia podlega wymaganiom określonym w Polskiej Normie:

Badania miały na celu oszacowanie skali istniejącego problemu dotyczącego zbyt ciężkich tornistrów i ustalenie rzeczywistego obciążenia uczniów szkół podstawowych. Wszystkie placówki, w których przeprowadzono ważenie otrzymały pisemną analizę wyników z zaleceniami dla rodziców i nauczycieli.

Profilaktyczna opieka zdrowotna w szkołach

Podczas kontroli w gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej zwracano szczególną uwagę na to, czy gabinet spełniał wymogi dotyczące: wymaganej powierzchni, zapewnienia dostępu do ciepłej wody oraz mydła w płynie, ręczników jednorazowego użytku, zabezpieczenia przed zawilgoceniem ścian przy umywalkach, stosowanych materiałów wykończeniowych ścian i podłóg pomieszczeń (umożliwiających mycie i dezynfekcję powierzchni). W trakcie sprawowanego nadzoru bieżącego nad gabinetami opieki zdrowotnej stwierdzono, iż wszystkie gabinety funkcjonowały zgodnie z wymogami technicznymi. Gabinety utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-technicznym i wyposażone w niezbędny sprzęt medyczny. Nie stwierdzono niewłaściwego stanu sanitarnego w żadnym z kontrolowanych gabinetów.

Warunki wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2025 r. zimowy i letni wypoczynek dla dzieci i młodzieży zorganizowany był w miejscu zamieszkania. Jego celem było zapewnienie opieki i rekreacji dzieciom pozostającym w mieście.

Przeprowadzono 41 kontroli stanu sanitarnego placówek organizujących wypoczynek.

Podczas kontroli szczególną uwagę zwracano m.in. na:

- stan sanitarno-techniczny budynków i pomieszczeń;
- liczbę i stan techniczny urządzeń sanitarnych oraz zapewnienie środków do utrzymania higieny osobistej;
- stan sanitarny pomieszczeń przeznaczonych do użytkowania przez uczestników wypoczynku.

W trakcie trwającego wypoczynku letniego, na którym przebywało 1718 uczestników, skontrolowano 23 turnusy wypoczynku organizowanego w miejscu zamieszkania oraz 1 turnus wypoczynku w formie wyjazdowej. Podczas trwającego wypoczynku zimowego, z którego korzystało 573 uczestników, skontrolowano 17 turnusów wypoczynku organizowanego w miejscu zamieszkania.

Przebieg wypoczynku na terenie działania PPIS w Tychach odbywał się we właściwych warunkach, gwarantujących higieniczny i bezpieczny pobyt dzieci i młodzieży, nie odnotowano rażących uchybień sanitarnych oraz przypadków chorób zakaźnych i zatruc pokarmowych.

Wnioski

Prowadzony nadzór w roku 2025 pozwala stwierdzić, iż stan techniczny obiektów utrzymuje się na podobnym poziomie jak w latach ubiegłych. Decyzje wydane na nieprawidłowości realizowane są sukcesywnie. Z przeprowadzonych pomiarów mebli szkolnych i przedszkolnych wynika małe zainteresowanie ze strony wychowawców/nauczycieli w kwestii właściwego wyboru stanowiska pracy ucznia (odpowiedni rozmiar mebla do wzrostu ucznia). W związku z powyższym istnieje konieczność prowadzenia działań edukacyjnych wśród dyrektorów i kadry pedagogicznej placówek zmierzających do podniesienia świadomości w tym zakresie. W związku ze zwiększającą się liczbą zgłoszeń przypadków zawszenia i zagnidzenia w placówkach oświatowo-wychowawczych istnieje konieczność prowadzenia działań edukacyjno-informacyjnych w zakresie przeciwdziałania szerzeniu się chorób pasożytniczych.

7. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Zadania wykonywane przez Państwową Inspekcję Sanitarną w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego podejmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i mają charakter prewencyjny, zmierzający do zapewnienia właściwego stanu sanitarno-higienicznego w projektowanych i realizowanych obiektach, a także ochrony zdrowia ludzi przebywających w sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć.

Podstawę działalności inwestycyjnej stanowi planowanie przestrzenne, które ma za zadanie realizować zasadę ładu przestrzennego, zrównoważonego rozwoju oraz wprowadzać rozwiązania mające na celu ochronę środowiska, w tym zdrowie ludzi. W 2025 r. w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zaopiniowano 2 projekty planów zagospodarowania przestrzennego oraz projekt planu ogólnego miasta Tychy. Dla kolejnych 3 projektów planów zagospodarowania uzgodniono zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. W przypadku zmiany 2 planów uznano za zasadne odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Dążono do takiego kształtowania struktury przestrzennej oraz przeznaczenia terenów, aby w sposób racjonalny i zrównoważony godzić interesy i potrzeby rozwojowe gminy i jej mieszkańców oraz podmiotów gospodarczych z wymogami ochrony środowiska i zdrowia ludzi.

Dodatkowo dla terenów, które nie są objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wydano 132 postanowienia dotyczące projektów decyzji o warunkach zabudowy.

Odrębną kwestię w działaniach zmierzających do poprawy stanu sanitarno-higienicznego stanowi opiniowanie i określanie warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W roku 2025 Prezydent Miasta prowadząc postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko zasięgał opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach, co do obowiązku przeprowadzenia takiej oceny dla 14 przedsięwzięć. Po przeanalizowaniu rodzaju i charakterystyki przedsięwzięcia, jego usytuowania oraz rodzaju i skali możliwego oddziaływania w żadnym przypadku nie stwierdzono konieczności przeprowadzenia takiego postępowania.

Przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organ administracji zwrócił się o zaopiniowanie warunków realizacji dla 3 przedsięwzięć, które dotyczyły przetwarzania odpadów.

Przy uzgadnianiu zwracano uwagę na konieczność zapewnienia ludziom przebywającym w sąsiedztwie inwestycji, odpowiednich warunków życia poprzez m.in.: zabezpieczenie przed występującą uciążliwością hałasu, zabezpieczenie przed wpływem zanieczyszczenia powietrza oraz wód powierzchniowych i podziemnych, jak i właściwą gospodarką odpadami na etapie ich realizacji, eksploatacji oraz likwidacji.

Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego odgrywa również prawidłowe zaprojektowanie obiektu budowlanego, a także jego wykonanie. Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowych sprawdzano czy dla planowanego zakresu i programu funkcjonowania obiektu zostaną spełnione wymagania określone w przepisach szczegółowych oraz wszystkich mających zastosowanie przepisach i normach wynikających z prawa budowlanego.

W roku ubiegłym uzgodniono 6 projektów architektoniczno-budowlanych, w tym m.in. dokumentację projektową lokali gastronomicznych, sali dializ. Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowych oceniano rozwiązania proponowane przez projektantów w aspekcie zagwarantowania odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych w miejscach pobytu ludzi poprzez zastosowanie m.in. prawidłowej funkcji oraz warunków techniczno-użytkowych pomieszczeń, właściwych pod względem zdrowotnym materiałów budowlanych, właściwego oświetlenia oraz prawidłowej wymiany powietrza w projektowanych pomieszczeniach.

W roku 2025 pracownicy pionu Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego dokonali ogółem 63 odbiory obiektów zgłoszonych przez inwestorów w myśl art. 56 ustawy prawo budowlane lub ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Wśród odbieranych obiektów były sklepy spożywcze, lokale gastronomiczne, manufaktura past orzechowych, gabinety lekarskie i stomatologiczne, sale lekcyjne, żłobek, placówka wsparcia dziennego, klub seniora, zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, przystań sportów wodnych „MARINA”, budynek Centrum Badawczo-Rozwojowego na terenie oczyszczalni ścieków oraz obiekty handlowo-usługowe i produkcyjno-magazynowe.

Czynności odbiorowe mają na celu zapewnienie, aby nowy obiekt został przekazany do użytkowania w stanie zapewniającym możliwość utrzymywania w nim właściwego stanu sanitarno-higienicznego tj. prawidłowego układu funkcjonalnego, właściwej wymiany powietrza, właściwego oświetlenia, wody o parametrach odpowiadających jakości wody do spożycia, prawidłowej gospodarki ściekami i odpadami.

Stwierdzić należy, że część obiektów, których zakończenie realizacji zostało zgłoszone nie spełniało wszystkich wymagań z zakresu wymagań sanitarno-higienicznych. Często obiekty nie były przygotowane do odbioru z uwagi na trwające w nich prace budowlano-wykończeniowe.

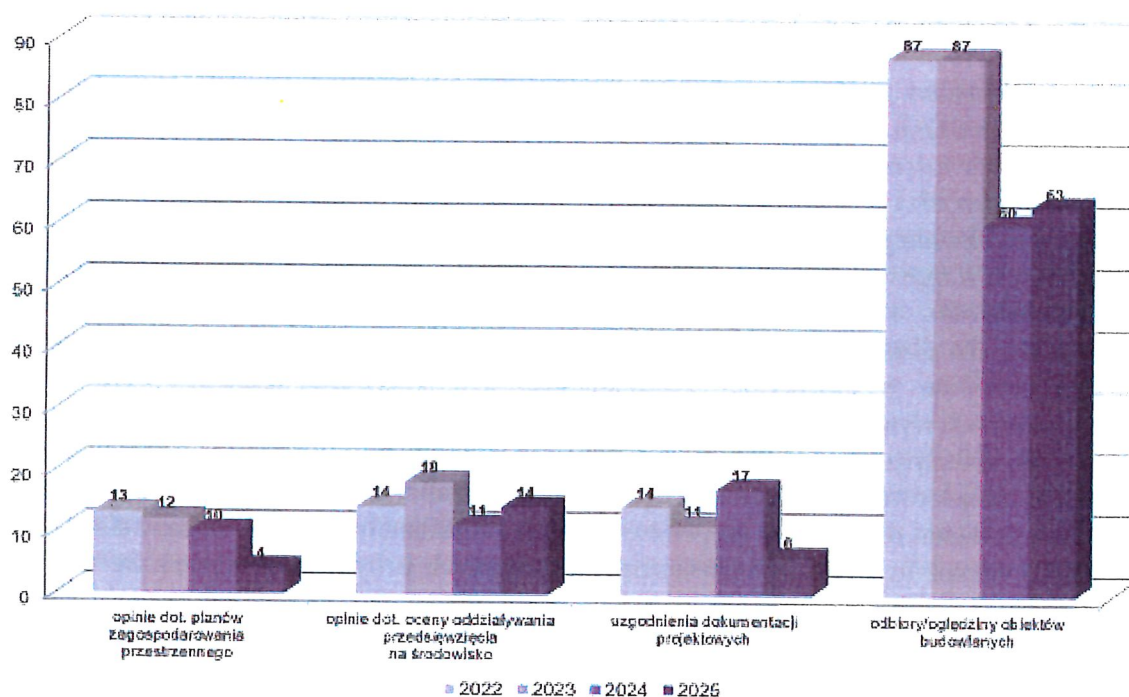
Niejednokrotnie wydanie pozytywnej opinii możliwe było dopiero po wyeliminowaniu przez inwestorów nieprawidłowości i uchybień stwierdzanych w trakcie oględzin obiektów.

Prowadzone były również działania informacyjno-edukacyjne dotyczące prawidłowego utrzymania systemów wentylacji mechanicznej nawiewno-wywiewnej i klimatyzacji, instalacji wodociągowej oraz pomieszczeń higieniczno-sanitarnych w obiektach budowlanych.

Po dokonaniu odbioru nadzór nad obiektem przejmuje właściwa sekcja nadzoru bieżącego.

Opinie dot. planów zagospodarowania przestrzennego	4
Opinie dot. oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko	14
Uzgodnienia dokumentacji projektowych	6
Odbiory/oględziny obiektów budowlanych	63

Tabela nr 12. Zestawienie liczbowe działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w roku 2025

Wykres nr 10. Działalność pionu Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w latach 2022 - 2025

Wnioski

Rola zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w Państwowej Inspekcji Sanitarnej, choć różni się od działań innych komórek jest bardzo ważna. Zadania wykonywane w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego mają charakter profilaktyczny, zmierzający do ochrony zdrowia ludzi przebywających w obszarze i sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć. Polegają one na kontroli przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych w procesach planowania, projektowania i realizacji różnego rodzaju zamierzeń inwestycyjnych. Uzgadniając planowane przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko egzekwowano rozwiązania, zapewniające bezpieczeństwo zdrowotne i właściwe warunki życia ludzi znajdujących się w ich sąsiedztwie.

Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego odgrywa także prawidłowe zaprojektowanie i wykonanie obiektów budowlanych. Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach, w tym zakresie, obejmowały uzgadnianie dokumentacji projektowych obiektów budowlanych oraz odbioru obiektów zrealizowanych, poprzez egzekwowanie rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo zarówno pracowników jak i ludzi korzystających ze świadczonych usług.

8. DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO-ZDROWOTNA

W roku 2025 Sekcja Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej w dużej mierze skupiała się na propagowaniu kampanii informacyjnych, realizacji warsztatów i prelekcji na temat zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej, unikania używek. Opracowywano materiały edukacyjne celem zamieszczania w mediach społecznościowych. Dużą uwagę poświęcono tematyce szczepień ochronnych, co wynika z ich kluczowej roli w zapobieganiu chorobom zakaźnym oraz z faktu, że stały się one przedmiotem intensywnej debaty publicznej i społecznej w ostatnich latach.

Realizowano i koordynowano 12 programów edukacyjnych skierowanych do różnych grup odbiorców- od przedszkoli do szkół ponadpodstawowych. Odbiorcami tych działań byli zarówno uczniowie, dzieci oraz ich rodzice i opiekunowie.

W roku 2025 dyrektorom przedszkoli i szkół przedstawiono ofertę programową (tabela nr 13).

RODZAJ PLACÓWKI	TYTUŁ PROGRAMU	OPIS PROGRAMU
Przedszkole	Czyste powietrze wokół nas	program antytytoniowej edukacji zdrowotnej
	Klub Zdrowego Przedszkolaka	promowanie zdrowego stylu życia
Szkoła podstawowa	Skąd się biorą produkty ekologiczne	zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych
	Bieg po zdrowie	program antytytoniowej edukacji zdrowotnej skierowany do uczniów IV klas
	Smak życia czyli debata o dopalaczach	dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat nowych substancji psychoaktywnych i zagrożeń wynikających z ich zażywania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami
	Trzymaj Formę!	edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki
Szkoła ponadpodstawowa	Zdrowie i emocje - skrzynka z narzędziami	profilaktyka uzależnień, rozwijanie prozdrowotnych postaw i zachowań oraz umiejętności regulacji emocji
	ARS, czyli jak dbać o miłość?	ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie
	Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS	ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, wzrost poziomu wiedzy nt. HIV/AIDS
	Podstępne WZW	upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B, C
	Wybierz Życie – Pierwszy Krok	poprawa świadomości uczniów w zakresie profilaktyki wirusa HPV i raka szyjki macicy
Szkoła ponadpodstawowa	Znamie! Znam je?	upowszechnienie wiedzy o nowotworach złośliwych i kształtowanie prozdrowotnych zachowań

Tabela nr 13. Interwencje programowe realizowane przez PSSE w Tychach

Poza działalnością programową realizowano działania nieprogramowe, takie jak akcje prozdrowotne i kampanie. Akcje profilaktyczne skutecznie zwiększają wiedzę na temat znaczenia szczepień ochronnych, zasad higieny, zagrożeń wynikających ze szkodliwości palenia i używania środków psychoaktywnych. Działania nieprogramowe, które skierowano do ogółu społeczeństwa prezentuje tabela nr 14. Przedsięwzięcia tego typu realizowane były poprzez udostępnianie materiałów graficznych w mediach społecznościowych PSSE w Tychach oraz prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych w różnego typu podmiotach m.in. przychodniach, aptekach, szkołach rodzenia. Aktywna promocja akcji odbywała się poprzez organizację stoisk profilaktycznych, a także prowadzenie warsztatów i pogadanek.

RODZAJ INTERWENCJI	NAZWA DZIAŁANIA
KAMPANIA	EFSA: PlantHealth4Life, #Safe2EatEu Kampania społeczna dot. szczepień ochronnych przeciw HPV Mamo, Tato pamiętajcie o moich szczepieniach Zaszczep w sobie chęć szczepienia Zwykły kaszel czy objaw gruźlicy? Sprawdź!
AKCJA	Bezpieczne ferie 2025 Bezpieczne wakacje 2025 Profilaktyka zatruc grzybami („Bezpieczne grzybobranie”) Lekki tornister Łap słońce z głową profilaktyka szkodliwości palenia tytoniu, w tym „Światowy Dzień bez Tytoniu”, „Światowy Dzień Rzucania Palenia” Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy, #Lekcja kleszczoochrony Nowe narkotyki – Nowe zagrożenia profilaktyka grypy profilaktyka wszawicy Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach/ Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach Światowy Dzień Zdrowia Wirusochrona #Wybierz zdrowie „Jedno szczepienie – podwójna ochrona”

Tabela nr 14. Interwencje nieprogramowe realizowane przez PSSE w Tychach

W ciągu roku realizowano następujące działania promocyjno-edukacyjne:

„Jedno szczepienie – podwójna ochrona”

W trosce o zdrowie kobiet i dzieci zorganizowano spotkanie online Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach z przedstawicielami lokalnych mediów. Dotyczyło ono nagłośnienia akcji bezpłatnych szczepień przeciw krztuścowi dla kobiet w ciąży. PPIS w Tychach przedstawił rosnące dane statystyczne zachorowań, drogi zakażenia oraz towarzyszące objawy. Podkreślił, że szczególną grupą narażoną na zachorowanie są noworodki i niemowlęta, stąd apel do kobiet w ciąży, by skorzystały z możliwości bezpłatnego szczepienia przeciw krztuścowi. Uczestników spotkania poproszono o nagłośnienie akcji w lokalnych mediach: portalach internetowych, prasie. Ponadto podjęto działania profilaktyczne poprzez oplakatowanie aptek, szkół rodzenia oraz podmiotów leczniczych.

„Zaszczep w sobie chęć szczepienia”

W Przedszkolu nr 19 w Tychach przeprowadzono pogadanki edukacyjne na temat zdrowia, profilaktyki i codziennych nawyków sprzyjających dobremu samopoczuciu. Dzieci poznały zasady zdrowego odżywiania i aktywnego stylu życia. Rozmawialiśmy również o tym, dlaczego szczepienia są ważne oraz jak dbać o higienę osobistą. Przedszkolaki były bardzo zaangażowane i chętnie dzieliły się swoimi spostrzeżeniami.

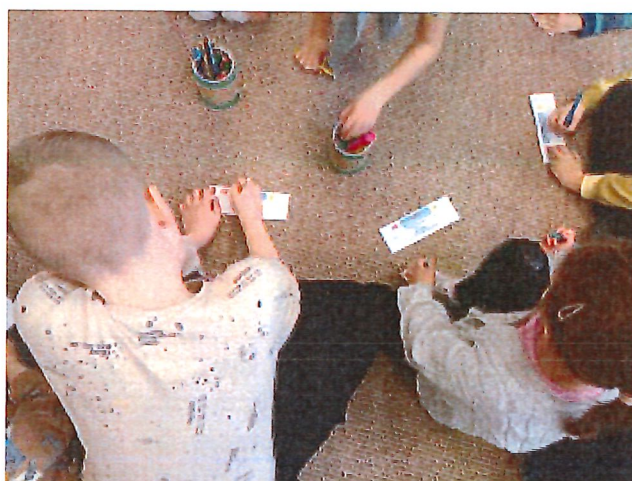

„Bezpieczne Ferie 2025”

W tyskiej Galerii Handlowej Gemini Park przez dwa tygodnie trwały ferie ph. „Ferie z Tych Obowiązkowych w Gemini Park Tychy! Twórz, baw się i odkrywaj!”. Dnia 27 lutego zorganizowano stoisko edukacyjne. Podczas spotkania z dziećmi poruszano zagadnienia bezpiecznego spędzania czasu wolnego. Dzieci aktywnie rozwiązywały rebusy, krzyżówki, zagadki. W nagrodę otrzymywały książeczki z zadaniami dotyczącymi zdrowia, bezpieczeństwa na stoku i podczas ferii. Na stoisku były dostępne materiały dla rodziców i opiekunów dot. zdrowego stylu życia.

Podczas ferii przeprowadzono spotkanie z uczestnikami półkolonii Centrum Nauki i Zabawy OkiDoki w Tychach. Podczas zajęć rozmawiano z dziećmi m.in. o profilaktyce grypy i chorób zakaźnych, aktywności fizycznej na świeżym powietrzu, odpowiednim ubiorze, higienie osobistej, w tym o prawidłowym myciu rąk. Na zakończenie uczestnicy otrzymali tematyczne zakładki.

„Bezpieczne Wakacje 2025”, „Łap słońce z głową”

W dniu 25 sierpnia w ramach akcji „Bezpieczne Wakacje” zorganizowano stoisko informacyjno-edukacyjne w Parku Wodnym w Tychach, by przypomnieć, że wakacje powinny być nie tylko przyjemne, ale i bezpieczne. Na stoisku promowano takie tematy jak: ochrona przed słońcem i odwodnieniem, zdrowy, aktywny styl życia, odpowiedzialne zachowanie nad wodą, bezpieczne grzybobranie, profilaktykę chorób odkleszczowych.

„Światowy Dzień Zdrowia”

W kwietniu Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach z okazji obchodów „Światowego Dnia Zdrowia” otworzył drzwi Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej dla mieszkańców.

Stację odwiedzili uczniowie tyskich szkół: Zespołu Szkół nr 7 i Zespołu Szkół nr 1 im. Gustawa Morcinka. Młodzież wzięła udział w wykładach dotyczących:

- profilaktyki chorób przenoszonych drogą pokarmową,
- instrukcji na opakowaniach produktów chemicznych,
- profilaktyki chorób odkleszczowych,
- poboru próbek środków spożywczych i wymazów sanitarnych.

Odbyły się także prezentacje sprzętu używanego do poboru prób żywności oraz wymazów sanitarnych. Ponadto w laboratorium wody odbywały się pokazy od poboru próbki wody do badania laboratoryjnego. Młodzież wzięła udział w ćwiczeniach profilaktycznych z użyciem alko- i narkogogli dzięki czemu przekonała się, że proste czynności, takie jak chodzenie po linii, rysowanie określonego kształtu czy wyszukiwanie małych przedmiotów stają się czasami nie do wykonania przy zniekształconym obrazie. Chętni skorzystali z porad oraz materiałów edukacyjnych na dostępnym stoisku promocji zdrowia.

Projekt „Zdrowie i emocje – skrzynka z narzędziami”

W ramach programu „Zdrowie i emocje – skrzynka z narzędziami” dwie szkoły wzięły udział w klasowym challenge, promującym zdrowe nawyki w życiu codziennym. Prace zostały nadesłane przez Szkołę Podstawową nr 11 im. Marii Curie-Skłodowskiej oraz Zespół Szkół Specjalnych nr 8. Uczniowie ze szkoły podstawowej przygotowali rolkę zachęcającą do aktywności fizycznej oraz picia wody, natomiast z zespołu szkół prace plastyczne, które zwracają uwagę na higienę osobistą, odpoczynek, relaks i aktywność fizyczną.

„Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach”

Działania edukacyjne dotyczące tematyki sezonowych chorób infekcyjnych oraz rozsądnego stosowania antybiotyków przeprowadzono wśród dzieci z Przedszkola nr 9 im. Pluszowego Misia w Tychach. Z uczestnikami przeprowadzono burzę mózgów dotyczącą zasad dbania o swoje zdrowie, przećwiczone technikę mycia rąk, omówiono zasady higieny osobistej i otoczenia. Najmłodszych uświadamiano o konieczności pozostania w domu w przypadku osłabienia lub przeziębienia, a także o roli odżywiania, aktywności fizycznej oraz hartowania dla utrzymania zdrowia. Przedszkolaki chętnie dzieliły się swoimi przemyśleniami i sytuacjami dotyczącymi zdrowienia w trakcie choroby.

W listopadzie zorganizowano w Akademii WSB w Tychach wystawę odpowiedzialnego stosowania antybiotyków. Głównym celem wystawy było uświadomienie studentom jak ważne jest racjonalne stosowanie antybiotyków, aby były skuteczne w przyszłości. Najważniejsze przesłanie akcji to stosowanie antybiotyków tylko w przypadku infekcji bakteryjnych, a nie wirusowych.

Stoiska promocji zdrowia

W marcu PSSE w Tychach włączyła się w obchody Tygodnia Zdrowia Kobiet. Podczas „XI Babskiej Soboty” zorganizowanej przez Spółdzielczy Dom Kultury „Tęcza” w Tychach udzielano porad zdrowotnych oraz zachęcano do regularnych badań profilaktycznych. Ze względu na charakter wydarzenia tematem przewodnim były szczepienia ochronne dla kobiet w ciąży i obowiązkowe dla dzieci według kalendarza szczepień. Na stoisku promocji zdrowia promowano zasady zdrowego stylu życia, w tym m.in. unikanie używek, ochronę przed chorobami nowotworowymi i odkleszczowymi. Spółdzielczy Dom Kultury „Tęcza” w Tychach w tym dniu zorganizował szereg atrakcji dla kobiet m.in. warsztaty rękodzieła, jogę, latino solo, warsztaty parzenia kawy.

W dniu 14 marca na Uniwersytecie Trzeciego Wieku w Tychach odbyło się spotkanie Klubu Pacjenta organizowane przez Fundację „Z sercem do Pacjenta”. Podczas wydarzeń zorganizowano stoisko informacyjno-edukacyjne, na którym udzielano cennych porad na temat prawidłowego usuwania kleszcza, dostępnych szczepień ochronnych oraz działań, które można podjąć, by zmniejszyć ryzyko jego wkłucia. Seniorzy chętnie korzystali z okazji, aby uzyskać wiedzę, która pomoże im zadbać o zdrowie w sezonie wiosenno-letnim, kiedy ryzyko złapania kleszcza jest szczególnie wysokie. Podobne działania dla seniorów przeprowadzone zostały w dniu 16 maja.

W dniu 8 kwietnia Sekcja Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej, na zaproszenie Zespołu Szkół im. Orłów Lwowskich w Tychach, wzięła udział w Eskulapiadzie Miejskiej zorganizowanej z okazji Światowego Dnia Zdrowia. Honorowy patronat nad wydarzeniem objął m.in. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach.

W ramach przedsięwzięcia PSSE w Tychach zorganizowała stoisko profilaktyczne, na którym dostępne były materiały edukacyjne dotyczące szeroko rozumianego zdrowia i jego ochrony. Ponadto dużym zainteresowaniem cieszyły się alko- i narkogogle, dzięki którym młodzież

mogła przetestować, jak ogromne zagrożenie niesie ze sobą używanie substancji psychoaktywnych. Uczniowie chętnie brali udział w ćwiczeniach i podejmowali w tym temacie dyskusje.

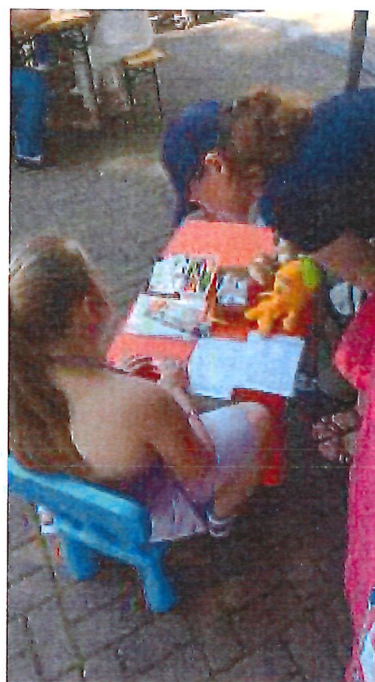
W Zespole Szkół Nr 5 w Tychach odbył się „Międzyszkolny konkurs wiedzy o pierwszej pomocy”. Był on okazją sprawdzenia wiedzy młodzieży z zakresu udzielania pierwszej pomocy, jak również poszerzenia i rozwinięcia zainteresowań tą tematyką. Podczas zawodów na auli odbyły się prelekcje zaproszonych gości. Pracownicy Promocji Zdrowia wzięli udział w wydarzeniu poprzez organizację stoiska edukacyjnego, na którym promowano zdrowy styl życia. Uczniowie ćwiczyli z użyciem narko- i alkoholgli. Dystrybuowano również materiały edukacyjne.

W dniu 17 maja gościliśmy ze stoiskiem informacyjno-edukacyjnym podczas Dnia Otwartego Porodówki Szpitala Megrez w Tychach. Główną tematyką podejmowaną na stoisku były szczepienia ochronne, a odbiorcami działań byli przyszli rodzice. Podczas spotkania rozdawano kalendarze szczepień, ulotki i broszury związane z tematem. Działania poszerzono również o profilaktykę związaną z ochroną przed chorobami odkleszczowymi.

Dnia 17 czerwca podczas festynu rodzinnego w Parafii św. Jana Chrzciciela w Tychach stoisko promocji zdrowia cieszyło się dużym zainteresowaniem. Dorośli skorzystali z porad dot. m.in. profilaktyki chorób odkleszczowych i szczepień ochronnych. Wśród najmłodszych ciekawość wzbudzała gra plenerowa „Ścieżka zdrowia” oraz zagadki i rebusy dot. zdrowego stylu życia.

W październiku w tyskiej Mediatece odbył się „Dzień Zdrowia” zorganizowany przez Urząd Miasta Tychy. Pracownicy PSSE przygotowali stoisko edukacyjne, na którym promowali zdrowy styl życia oraz podkreślali znaczenie profilaktyki chorób nowotworowych. Z kobietami rozmawiano nt. czynników ryzyka raka piersi, zachęcano do regularnych badań

profilaktycznych i konsultacji ze specjalistą. Ponadto nakłaniano do samobadania piersi, które powinno stać się comiesięcznym rytuałem.

W dniu 20 listopada zorganizowano stoisko informacyjno-edukacyjne podczas I Tyskiej Konferencji Senioralnej. Tematem przewodnim spotkania była opieka nad seniorem. Organizatorzy wskazali, jak bardzo złożony jest to proces i jak wiele instytucji angażuje się na co dzień w tę opiekę. Wydarzenie było okazją do wymiany doświadczeń wśród instytucji świadczących różnoraką pomoc senioralną. Uczestnicy mieli okazję skorzystać z materiałów edukacyjnych dotyczących m.in. szkodliwości używania wyrobów tytoniowych i e-papierosów. Dla chętnych prowadzono pomiary zawartości tlenu węgla w wydychanym powietrzu.

Warsztaty profilaktyczne

W dniu 11 marca odbyła się akcja ważenia tornistrów przez pracowników Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1 w Tychach. Dodatkowo pracownicy Sekcji Promocji Zdrowia przeprowadzili pogadanki z uczniami dot. prawidłowego pakowania oraz noszenia plecaka. Uczniom przypomniano o roli prawidłowego odżywiania oraz aktywności fizycznej i ograniczeniu czasu spędzanego przy komputerze czy telefonie. Poruszono również problematykę chorób odkleszczowych w ramach akcji „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”.

Podobne działania prowadzono również w dniu 20 października w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 5 w Tychach.

W Zespole Szkół im. Orłąt Lwowskich w Tychach przeprowadzono spotkanie edukacyjne z młodzieżą. Pierwszym poruszonym tematem była ochrona przed kleszczami i przybliżenie zasad postępowania, gdy znajdziemy u siebie „pasażera na gapę”. Kolejnym ważnym tematem była problematyka szkodliwości palenia e-papierosów. Młodzież wysłuchała wykładu. Uczniom przybliżono historię ich powstania, omówiono jak działa uzależnienie, jak powstaje szlak nagrody w mózgu, skład liquidów i związane z nim zagrożenia. Młodzież wyszła z przekonaniem, że e-papierosy nie są obojętne dla organizmu, a skutki ich długotrwałego używania nie są jeszcze do końca poznane.

W ramach akcji przeprowadzono warsztaty w Klubie Wilkowyje Miejskiego Centrum Kultury w Tychach. Rozmawiano o tym, gdzie można spotkać kleszcze, jak się przed nimi chronić i dlaczego warto po każdej wycieczce dokładnie się obejrzeć. Dzieci uczestniczące w półkoloniach brały udział w grze edukacyjnej „Ścieżka zdrowia” w ramach akcji „Wybierz zdrowie”. Chętnie uczestniczyły w zajęciach i aktywnie wykonywały poszczególne zadania.

Przeprowadzono zajęcia edukacyjne dla uczniów Zespołu Szkół Nr 5 w Tychach. Spotkanie odbyło się 27 października, a tematyka dotyczyła zagrożeń związanych ze szkodliwością używania substancji psychoaktywnych. Młodzież zapoznano z mechanizmem uzależnienia, konsekwencjami zdrowotnymi wynikającymi z przyjmowania środków psychoaktywnych oraz

omówiono czynniki chroniące przed wchodzeniem w zachowania ryzykowne. Na zakończenie przeprowadzono ćwiczenia z użyciem alko- i narkogogli.

W grudniu podobne zajęcia przeprowadzono wśród uczniów Zespołu Szkół Nr 1 im. Gustawa Morcinka w Tychach.

„Warto wiedzieć o HIV i AIDS”

W ramach obchodów „Światowego Dnia AIDS” realizowano wojewódzką akcją pt. „Warto wiedzieć o HIV i AIDS”. W działania włączyło się 17 szkół ponadpodstawowych z terenu nadzorowanego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach. Dla młodzieży zostały zorganizowane zajęcia profilaktyczne przeprowadzone przez nauczycieli, pedagogów, psychologów i pielęgniarki. Edukacją objęto 2427 uczniów. W ramach tej inicjatywy w szkołach odbywały się konkursy, pogadanki, tworzone tematyczne plakaty i gazetki.

„Lekcja wirusoochrony”

Akcję informacyjno-edukacyjną pt. „Lekcja wirusoochrony” realizowało 27 szkół podstawowych z terenu nadzorowanego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach. Niewątpliwie tego typu akcja pokazała dzieciom jak wiele zależy od nas samych, żeby nie zachorować, pozwoliła także uczniom na zdobycie praktycznych umiejętności i wiedzy na temat ochrony przed chorobami zakaźnymi, szczególnie tymi roznoszonymi przez kontakt z powierzchniami lub innymi osobami. Zagadnienie chorób zakaźnych zostało zaprezentowane w sposób dostosowany do dzieci, co sprawiło, że uczestnicy chętnie wzięli udział w aktywnościach. Po zakończeniu zajęć uczniowie zapamiętali kluczowe zasady ochrony przed wirusami, zostali zmotywowani do wprowadzenia ich w życie codzienne. Dzięki takim lekcjom dzieci stają się bardziej świadome, jaki wpływ na ich zdrowie mają proste nawyki higieniczne, takie jak częste mycie rąk, unikanie bliskiego kontaktu z osobami chorymi, czy stosowanie chusteczek i środków dezynfekujących.

„Zwykły kaszel czy objaw gruźlicy? Sprawdź!”

Ogólnopolską kampanię „Zwykły kaszel czy objaw gruźlicy? Sprawdź!” realizowano od września do listopada. Jej celem było zwiększenie świadomości społecznej na temat gruźlicy – choroby, która mimo postępu medycyny wciąż stanowi istotne zagrożenie zdrowia publicznego. Działania kampanijne miały również na celu obalenie mitów i stereotypów związanych z gruźlicą oraz promowanie profilaktyki i wczesnej diagnostyki. Kampanię realizowano w aptekach, zakładach pracy, instytucjach senioralnych, podmiotach leczniczych oraz podczas działań w terenie.

„Jesień bez infekcji”

Celem kampanii „Jesień bez infekcji” była promocja szczepień ochronnych wśród osób najbardziej narażonych na powikłania po przebytej chorobie – seniorów, kobiet w ciąży, a także ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem pracowników i pracodawców. Akcja pozwoliła zbudować świadomość zdrowotną i zadbać o odporność na choroby nasilające się w sezonie jesienno-zimowym (grypa, covid-19, RSV, krztusiec, pneumokoki). W ramach kampanii rozdysponowano materiały do podmiotów leczniczych, aptek realizujących szczepienia ochronne, szkół rodzenia oraz instytucji senioralnych znajdujących się na terenie nadzorowanym.

„Światowy Dzień bez Tytoniu”

W związku z obchodami „Światowego Dnia bez Tytoniu” oraz kampanią Głównego Inspektora Sanitarnego pod hasłem: „*E-papierosy to manipulacja!*” do wszystkich szkół podstawowych rozesłano materiały informacyjno-edukacyjne. Celem kampanii było uświadomienie zagrożeń zdrowotnych związanych z używaniem e-papierosów przez dzieci i młodzież, obalenie mitów na temat ich „nieszkodliwości”, pokazywanie mechanizmów manipulacji wykorzystywanych przez przemysł tytoniowy, wzmocnienie postaw rodzicielskich przeciwdziałających inicjacji nikotynowej wśród nieletnich.

Wnioski

W roku 2025 zauważalne było duże zainteresowanie spotkaniami edukacyjnymi, szczególnie dotyczącymi profilaktyki uzależnień wśród uczniów starszych klas szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych. Kolejnym tematem szeroko realizowanym była kampania „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”, podczas której edukowano zainteresowanych nt. sposobów ochrony przed ukłuciem przez kleszcza. Zainteresowanie powyższymi tematami pokazuje, że istnieje stała potrzeba kontynuowania tego typu działań w kolejnych latach.

Bardzo ważną grupą odbiorców byli seniorzy, do których skierowano wiele działań edukacyjnych. Okazali się oni również „nicią” łączącą młodsze pokolenia przez dzielenie się swoimi doświadczeniami i jednocześnie chętnie poznawali nowości w zakresie tematyki zdrowotnej.

Seniorzy cechowali się wysoką motywacją do poszerzania swojej wiedzy, mimo barier wynikających z ich wieku.

Kampanie informacyjne realizowane w ciągu całego roku dotyczące szczepień, wymagają ciągłego powtarzania, aby utrwalić rzetelną wiedzę i pomóc w podejmowaniu racjonalnych decyzji zdrowotnych.

Duże znaczenie w przekazie edukacyjnym odegrały media społecznościowe, które są szybkim sposobem na komunikowanie się ze społeczeństwem. Ten sposób profilaktyki zdobywa coraz szersze grono odbiorców. W roku 2025 komunikaty profilaktyczne dotarły do ponad 30 000 internautów.